

บทที่ 7

ปัญหาและการแก้ปัญหาทางนิกการนักเรียน

งานนิกการนักเรียนนอกจากจะเป็นงานในความรับผิดชอบของสถานศึกษาแล้ว ยังเป็นภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ เอาใจใส่ดูแลของผู้บริหาร และครูอาจารย์ในสถานศึกษาโดยตรงอีกด้วย และเป็นงานที่ต้องมีการปรับปรุงคัดสรรค้กิจกรรมต่างๆ ให้ทันสมัย เป็นประโยชน์แก่นักเรียน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จนสามารถพัฒนาตนเองให้เจริญงอกงามในทุกด้าน รวมทั้งใส่ใจดูแลความประพฤติของนักเรียนให้ปฏิบัติตนในกรอบแห่งคุณงามความดีที่ควรจะทำได้ โดยวางรากฐานความรู้ ประสบการณ์ และอบรมบ่มเพาะพัฒนาจิตใจควบคู่กันไป สำหรับสรรค้สร้างให้นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ เติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ของสภาพสังคมปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนจำนวนมากไม่อาจปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าว จึงได้มีพฤติกรรมไปในทางที่เสื่อมเสีย ตลอดจนสร้างปัญหาให้แก่สถานศึกษาหรือสังคมส่วนรวมได้

แม้กระนั้นก็ดี ด้วยเหตุที่การบริหารงานนิกการนักเรียนถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาจารย์ ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานนิกการนักเรียนทุกคน ทว่าเป็นธรรมดาของการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็งานประเภทใดก็ตาม อาจประสบกับปัญหาและอุปสรรคบางประการ อันอาจทำให้การดำเนินงานสะดุดหรือยุติลงได้ เช่นเดียวกับการดำเนินงานนิกการนักเรียน ซึ่งเป็นงานปลูกปั้น “คน” ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ทั้งกายและใจ ก็อาจจะประสบกับปัญหาที่มาจากปัจจัยเหตุบางประการได้แก่ ปัญหาสถานศึกษาหรือโรงเรียน ปัญหาผู้บริหารสถานศึกษา ปัญหาครูอาจารย์ ปัญหานักเรียน และปัญหาสภาพแวดล้อม เป็นต้น ดังรายละเอียดของปัญหาต่างๆ ต่อไปนี้

ปัญหาสถานศึกษา

โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ ให้เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษาให้แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง เริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยจบจนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมกันนั้นรัฐยังให้อำนาจกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดูแลสถานศึกษาต่างๆ อย่างใกล้ชิด และเพื่อให้การจัดการศึกษาของรัฐเป็นไปด้วยความเรียบร้อย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ดังกฎกระทรวงข้อ 3 พ.ศ. 2548 ซึ่งระบุหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาไว้ ต่อไปนี้

1. พัฒนาระบบงานแนะแนวที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนและนักศึกษาเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว รู้จักและเข้าใจผู้เรียน สามารถค้นพบและจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และให้คำปรึกษาด้านการดำรงชีวิต การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การศึกษาต่อและมิงานทำ ทั้งนี้ให้มีระบบข้อมูลตั้งแต่แรกเข้าเพื่อติดตามดูแลอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา

2. สำรวจ เฝ้าระวัง และติดตามนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด เพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. แจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนและนักศึกษา ที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดได้ทราบพฤติกรรม และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้อาจกำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมตามที่เหมาะสม

4. จัดให้มีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรง โดยมีแผนงาน ผู้รับผิดชอบ และการติดตามตรวจสอบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

5. สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมความปลอดภัยและความปลอดภัยของนักเรียนและนักศึกษา

6. จัดให้มีระบบการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อส่วนราชการต้นสังกัด อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ด้วยนัยตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดังกล่าว โรงเรียนจึงเป็นสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ และการพัฒนาการแก่นักเรียนโดยตรงทุกด้าน อาทิ ด้านพฤติกรรม ทักษะ

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
 3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
 4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
 5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
 6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- การที่นักเรียนได้ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นระยะเวลายาวนานถึงสิบสองปี กระทั่งสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ย่อมเป็นที่แน่นอนว่านักเรียนจะต้องรู้สึกผูกพันกับโรงเรียนคุณดังเป็นบ้านหลังที่สองของตน ด้วยนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่ในโรงเรียนตั้งแต่เช้าถึงเย็น รวมทั้งร่วมกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน อาทิ การเรียนการสอนในรายวิชาปกติ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนทุกกิจกรรม

การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีของสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา นับเป็นสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งยังสร้างสรรค์ความเจริญอกงามให้แก่ทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ขนาดของสถานที่ การตกแต่งอาคารบริเวณโดยรอบ กอปรกับแสงสี ทัศนียภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบอาคาร รูปลักษณะ ความปลอดภัย สุขลักษณะ ความสุขสบาย ซึ่งล้วนเกื้อกูลและจูงใจให้ผู้เรียนมีความรักหวงแหน และภาคภูมิใจในสถานศึกษา และยังช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย (วิจิตร วรุฒบางกูร, 2524 : 45) ทั้งนี้หากนักเรียนเห็นว่าสภาพแวดล้อมสบายและเหมาะสม ก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจในสถานศึกษาเช่นกัน ส่งเสริมให้ตั้งใจศึกษาหาความรู้และประสบความสำเร็จการศึกษา (อัจฉรา สุขารมณ และพรรณี บุญประกอบ, 2542 : 33)

อย่างไรก็ดี เพื่อให้ให้นักเรียนบังเกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในสถานศึกษาของตน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องตระหนักในภาพลักษณ์ด้านวิสัยทัศน์กับภูมิทัศน์ของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เริ่มตั้งแต่การกำหนดสภาพแวดล้อมบริเวณด้านหน้า หลัง ด้านข้างทั้งซ้ายและขวาของสถานศึกษา ให้ดูงดงาม ร่มรื่น สะอาดตา น่าประทับใจ โดยพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญของหลักการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีของสถานศึกษา 5 ประการ ได้แก่ (อรรณพ คุณพันธ์, 2522 : 61)

1. จัดสถานศึกษาให้นักเรียนมีความรู้สึกพึงพอใจสถานศึกษาของตน กล่าวคือ ปลุกฝังให้นักเรียนมีศรัทธาหรือทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษาที่ตนอยู่
2. จัดบรรยากาศการเรียนการสอนเอื้ออำนวยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ถ้าบรรยากาศในการเรียนการสอนดีมีประสิทธิภาพ ก็ย่อมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา
3. สภาพแวดล้อมที่ดี จะต้องเป็นสถานศึกษาที่มีการเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรครบถ้วน ทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ
4. สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาด้วย
5. อาคารสถานที่เป็นสิ่งสำคัญทางกายภาพที่จะช่วยผลักดันการเรียนการสอนให้สัมฤทธิ์ผล สถานศึกษาจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีจะต้องมีอาคารสถานที่ดี ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ มีห้องเรียน ห้องสมุด โรงอาหาร สนามกีฬา ห้องสุขา สถานที่นั่งพักผ่อน และอื่นๆ เพียงพอกับจำนวนและความต้องการของนักเรียน

ปัญหางานกิจการนักเรียนด้านสถานศึกษา

ปัญหางานกิจการนักเรียนด้านสถานศึกษา แม้จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับด้านอาคารสถานที่ เป็นส่วนใหญ่ ทว่าส่งผลกระทบต่องานกิจการนักเรียนได้เช่นกัน เพราะโรงเรียนหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งมักจะได้รับการออกแบบรูปแบบของอาคารสถานที่เรียน ตามรูปแบบที่รัฐหรือกระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้มีรูปแบบของอาคารเรียนอย่างเดียวกันหมดทั่วประเทศ โดยมีได้คำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง สภาพภูมิอากาศและสภาพภูมิประเทศแวดล้อม จึงประสบปัญหาต่างๆ อาทิ ห้องเรียนแคบ ร้อนอบอ้าวและแออัดมาก มีเสียงรบกวนจากภายนอกเข้าในห้องเรียนเสมอ ตลอดจนจำนวนนักเรียนมีมากเกินไป วัสดุอุปกรณ์การสอนไม่พอเพียง ทำให้การเรียนการสอนนักเรียนไม่บรรลุผลตามที่ต้องการ ดังปัญหาที่เกิดจากสถานศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งของงานกิจการนักเรียนต่อไปนี้

1. การขาดแคลนอาคารสถานที่ สืบเนื่องจากสถานศึกษาหรือโรงเรียนค่อนข้างคับแคบ ด้วยมีพื้นที่จำนวนจำกัด ไม่สามารถขยายสถานศึกษาให้กว้างขวางออกไปได้ และด้วยความจำกัดของสถานที่ดังกล่าว จึงทำให้ห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ความแออัดขัดเยียด

2. **ภูมิทัศน์ของสถานศึกษาไม่น่าสนใจ** สถานศึกษาหรือโรงเรียนเคราะห์ร้ายบางแห่งมีภูมิทัศน์ที่ไม่น่าดูและไม่น่าเข้าไปศึกษา ด้วยโรงเรียนตั้งอยู่ในแหล่งขึ้นและ ดังเช่นโรงเรียนในเขตบริเวณปริมณฑลบางแห่ง ประสบปัญหาน้ำขึ้น-ลง และมีแหล่งน้ำท่วมขังหน้าโรงเรียน กอปรกับพื้นที่บริเวณหน้าโรงเรียนเป็นหลุมเป็นบ่อ ภาพรวมของโรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงไม่น่าดูนัก ทั้งนี้รวมไปถึงสถานศึกษาบางแห่งที่กรุงรัง เต็มไปด้วยไม้เถื่อนและขยะมูลฝอย ส่งผลต่อภูมิทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่งขาดความสวยงามของสถานที่ ทำให้ไม่จูงใจให้นักเรียนสนใจเข้าเรียน เพราะผู้บริหารสถานศึกษาขาดความใส่ใจ และเมื่อสถานศึกษายังขาดการวางแผนในภูมิทัศน์แล้ว คงไม่ต้องสงสัยว่าทำไมงานกิจการนักเรียนจึงไม่เจริญก้าวหน้าเช่นกัน

3. **สถานที่ตั้ง** สถานศึกษาบางแห่งตั้งอยู่บริเวณห่างไกลชุมชน ทำให้การคมนาคมไม่สะดวก เดินทางไปโรงเรียนลำบาก เนื่องจากอยู่ในถิ่นทุรกันดาร นานครั้งจึงจะมีรถโดยสารผ่าน รวมทั้งขาดสาธารณูปโภคอันเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งปวง ด้วยเป็นสถานศึกษาที่ได้รับการยกกรรมสิทธิ์ที่ดินจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้ทำการก่อตั้งเป็นสถานศึกษา และยังมีบางโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ทว่าได้รับการขอร้องจากชาวบ้านให้คงสภาพอยู่โดยใช้รายชื่อนักเรียนผีแทน ดังนั้นการดำเนินงานของกิจการนักเรียนจึงเป็นงานกิจกรรมที่มีแต่เพียงชื่อแทน

4. **สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา** ดังที่เคยปรากฏเป็นข่าวครึกโครมในหน้าหนังสือพิมพ์ที่สถานศึกษาบางแห่งจะมีสถานบันเทิงหรือแหล่งเรีงรมย์ต่างๆ เข้ามาตั้งบริการอยู่ใกล้บริเวณโรงเรียน และสถานเรีงรมย์บางแห่งย้ายมาเปิดบริการหน้าโรงเรียนใหญ่ในเขตกรุงเทพฯ รวมทั้งสถานศึกษาบางแห่งตั้งอยู่ใกล้โรงงานซึ่งมีเสียงดังอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้สถานศึกษาบางแห่งซึ่งใช้พื้นที่ในบริเวณของวัด เมื่อจัดงานศพหรือเผาศพในตอนบ่ายขณะอยู่ในเวลาเรียน ก็คงนึกภาพออกว่าสภาพแวดล้อมด้านภูมิทัศน์ต่างๆ ดังกล่าว ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน

5. ขาดงบประมาณอุดหนุน เป็นที่ทราบกันดีว่า สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องอาศัยเงินงบประมาณจากรัฐทั้งสิ้น เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษา ตลอดจนจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน และยังมีเรื่องอำนวยความสะดวกนำไปใช้ในการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้วย เพราะอุปกรณ์ต่างๆ ที่นักเรียนจำเป็นต้องใช้ เช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องดนตรี เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายและอัดสำเนาเอกสารต่างๆ ฯลฯ ล้วนได้มาจากงบประมาณอุดหนุนจากรัฐทั้งหมด แต่เนื่องจากรัฐจำเป็นต้องรับผิดชอบสถานศึกษาทั่วประเทศ การกระจายเงินงบประมาณมาให้แต่ละโรงเรียนจึงทำได้ไม่มากเท่าที่ควร ทำให้เป็นปัญหาสำหรับสถานศึกษาไม่น้อย

การแก้ปัญหาทางกิจการนักเรียนด้านสถานศึกษา

เมื่อได้กล่าวถึงปัญหาด้านต่างๆ ของสถานศึกษาโดยสังเขปแล้ว ดังนั้นเพื่อให้ปัญหาของสถานศึกษาลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาโดยสังเขป เพื่อจะได้เป็นแนวทางแก้ไขสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประสบกับปัญหาของสถานศึกษาดังกล่าว เพราะแม้ว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งต่างก็ประสบปัญหาที่ผิดแผกกันออกไปก็ตาม ก็คงต้องเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการต่างๆ อย่างชาญฉลาด ดังแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. **จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา** รวมอาคารสถานที่ทั้งหมดภายในสถานศึกษาทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยพยายามจัดทำแผนให้ครอบคลุมกับหน่วยงานต่างๆ ภายในสถานศึกษาให้ครบถ้วน พร้อมกับจัดทำแผนการใช้งบประมาณอย่างรอบคอบรัดกุม และแน่นอนว่าควรคำนึงถึงความสำคัญของงานกิจการนักเรียนด้วย ผู้บริหารฯ จึงควรทำแผนงานกิจการนักเรียนไว้ให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2. **จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน** ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับใช้ในการเรียนการสอน และใช้กับกิจการอื่นๆ อาทิ งานกิจการนักเรียน องค์กรนักเรียน สภานักเรียน รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ เช่น งานกีฬา ดนตรี กิจกรรมวันสำคัญของชาติ เป็นต้น

3. **ศึกษาการจัดภูมิทัศน์ของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา** เรื่องภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรใส่ใจเป็นพิเศษ เพราะช่วยเสริมสร้างให้การจัดการเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น ดังที่วรรณภา อิทธิไมย์ยะ (2537 : 12-15) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะภูมิทัศน์ของอาคารสถานที่ไว้ดังต่อไปนี้

3.1 **อาคารเรียน** ควรเป็นอาคารถาวรใช้งานได้หลายๆ งาน ถูกสุขลักษณะ จำนวนขนาดของอาคารเรียนเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน รวมทั้งอาคารประกอบ เช่น หอประชุม โรงอาหาร โรงพลศึกษา

3.2 **ห้องเรียน** ควรอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ มีอุปกรณ์ครบครันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สุขลักษณะประจำห้องเป็นสิ่งสำคัญ ต้องปราศจากเสียง ฝุ่น กลิ่น คว้น และมลภาวะอื่นๆ ห้องเรียนควรมีแสงสว่างพอเหมาะ ขนาดห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน การสร้างอาคารเรียนสามารถเปลี่ยนรูปแบบได้ เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ

3.3 **อาคารประกอบและห้องพิเศษ** เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องหัตถศึกษา ห้องดนตรี ห้องต่างๆ เหล่านี้จะต้องมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามหลักสูตร

3.4 **บริเวณโรงเรียน** ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน มีรั้วรอบ ตกแต่งบริเวณให้สวยงาม ร่มรื่น เหมาะสมแก่การจัดกิจกรรมและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักเรียน

3.5 **สภาพแวดล้อมโรงเรียน** การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ และให้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลมากในด้านการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา

ดังได้กล่าวไว้แล้วในบทต้นถึงคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ ตลอดจนหลักการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงปฏิบัติ เพื่อให้งานกิจการนักเรียนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงานการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ด้วยงานกิจการนักเรียน

ถึงกระนั้นก็ดี แม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะพยายามปลูกป้ันงานกิจการนักเรียนให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ในรูปแบบของโครงการต่างๆ อย่างเป็นระเบียบแบบแผนเพียงใดก็ตาม ทว่าการดำเนินงานดังกล่าวอาจสะดุดได้เช่นกัน ด้วยประสบปัญหาอันเกิดจากความพอใจไม่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ต่างๆ นานา จนเกิดแรงต่อต้านคัดค้านจากกลุ่มบุคคลบางกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งก็ได้แก่ครูอาจารย์ หรือแม้แต่ นักเรียนบางกลุ่ม ทั้งทางตรงและทางอ้อม และเมื่อนำความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนในบางกรณีมารวมกัน จะกลายเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนเป็นไปด้วยความไม่ราบรื่น หรืออาจจุดรั้งให้การดำเนินงานบังเกิดภาวะชะงักงันก็เป็นได้ ดังนั้นผู้บริหารฯ จึงต้องพยายามที่จะควบคุมการวางหมุดเชื่อมโยง (Linking Pins) ทั้งในตัวบุคคล (Personal Interfaces) องค์กร (Organizational Interfaces) และระบบงาน (System Interfaces) ให้สอดคล้องประสานกันด้วยดี เพื่อลดข้อขัดแย้งหรือความเข้าใจที่ไขว้เขวสับสน (ปกรณั ปริญญากร, 2545 : 7) อันกลายเป็นปัญหาอ่อนด้อยของผู้บริหารสถานศึกษาไปอย่างนี้ก็ไม่ถึง โดยเฉพาะเป็นปัญหาซึ่งล้วนเกิดมาจากตัวผู้บริหารเองทั้งสิ้น ได้แก่

1. การขาดวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา

วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่งสำหรับผู้บริหารทุกคน ซึ่งจะขาดเสียมิได้ ด้วยเป็นสิ่งที่นำหน้าผู้บริหารสถานศึกษาประจักษ์แจ้งการวาดให้เห็นภาพของเป้าหมาย

ข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งของความสำเร็จในการบริหารงานกิจการนักเรียน มิใช่อยู่ที่การวาดภาพฝันหวานในความน่าจะเป็นของการดำเนินงานแต่เพียงอย่างเดียว โดยมีได้สังเกตความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่พลิกผันอยู่ตลอดเวลา และยังคงยึดมั่นในแนวปฏิบัติเก่าๆ ที่คิดว่าดีแล้ว ทำให้ผู้บริหารฯ เข้าใจผิดคิดว่าตนเองเท่านั้นถึงจะมีวิสัยทัศน์ได้ ไม่ยอมรับในความคิดอื่นๆ ที่ผิดแผกแตกต่างออกไปจากแนวคิดของตน แม้ว่าจะจะเป็นความคิดเห็นที่มาจากความเห็นพ้องต้องกันจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์ ตลอดจนนักเรียนในสถานศึกษาทุกคนก็ตาม ลักษณะเช่นนี้จึงถือได้ว่า ผู้บริหารฯ นั้นเป็นผู้ขาดวิสัยทัศน์และไม่เข้าใจคำว่าวิสัยทัศน์อย่างไม้อาจเหี่ยวหาได้ เพราะวิสัยทัศน์ที่แท้จริงเป็นการนำความคิดมาสังเคราะห์ผนวกและเปลี่ยนแปลงจินตภาพ* ของผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับคนอื่นๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามัคคี และร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ ความหวัง ความกลัว ความคาดหวังและความต้องการที่จะมีส่วนร่วมสร้างสรรค์องค์กร ส่งเสริมให้สมาชิกในองค์กรเกิดความชัดเจน เห็นพ้องต้องกันและผูกพัน (Commitment) ที่จะร่วมมือกันของคนในองค์กร (วิทยากร เชียงกูล, 2539 : 15-28)

* วิทยากร เชียงกูล ใช้คำว่าจินตภาพแทนคำว่าวิสัยทัศน์ (Vision)

อนึ่งเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาขาดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานแล้ว และไม่พยายามสร้างสมให้มีวิสัยทัศน์บังเกิดขึ้นโดยเร็ว ยังคงตั้งหน้าปฏิบัติหน้าที่เหมือนคนสายตาสั้น ที่แม้จะมองภาพใกล้ตัวเพียงใดก็มองไม่เห็น ด้วยไม่พยายามหาทางเยียวยาแก้ไข และไม่รู้จักที่จะใช้แว่นสายตาเป็นเครื่องช่วยให้มองเห็นได้บ้าง ทำให้การดำเนินงานทุกประเภทของสถานศึกษา แทนที่จะสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยความเจริญรุ่งโรจน์โชติช่วงตามความปรารถนาของผู้ปฏิบัติงานหลายฝ่าย กลับกลายเป็นการดำเนินงานด้วยความเจริญรุ่งเรืองแทน ส่งผลให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนซึ่งเป็นงานป็นประคิษฐ์นักเรียน ให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ทั้งใจกาย ไม่อาจดำเนินไปได้อย่างสัมฤทธิ์ผลเป็นแน่ อย่างนี้แล้วการบริหารงานกิจการนักเรียนจะเจริญก้าวหน้า นำหน้าสถานศึกษาอื่นๆ ที่มีผู้บริหารฯ เป็นผู้เปี่ยมไปด้วยวิสัยทัศน์ได้อย่างไร คงไม่ว่าจะต้องลงรายชื่อร่วมกันทั้งครูอาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง ช่วยกันส่งตัวผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีสายตาฝ้าฟางคืนกระทรวงศึกษาธิการให้เก็บตัวใส่กล่องไว้ดูเล่นเพียงสถานเดียว

2. ขาดการวางแผนงานที่รอบคอบ

การวางแผน (Planning) เป็นเครื่องมือสำคัญที่กำหนดขึ้นล่วงหน้า สำหรับชี้แนะแนวทางการปฏิบัติงานของบุคคลหรือองค์กร ให้สามารถดำเนินกิจการตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รอบคอบ รวดเร็ว และสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย ตลอดจนวิธีปฏิบัติไว้ล่วงหน้า ประดุจการสร้างสะพานเชื่อมโยงปัจจุบันสู่อนาคต เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างสัมฤทธิ์ผล (สมพิศ โห้งาม, 2549 : 211-212) และแม้ผู้บริหารสถานศึกษาบางคนจะได้รับการยกย่องว่า มีความสามารถในการวางแผนเป็นเลิศ โดยสามารถกำหนดแผนการดำเนินงานให้ผู้อื่นปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมาย การแสดงวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์และกำหนดแนวทางปฏิบัติ เป็นต้น ซึ่งหากเป็นไปตามข้อกำหนดของแผนก็คงทำให้การดำเนินงานสัมฤทธิ์ผล ทว่างานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ละเอียดอ่อน เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนโดยตรง การที่จะทำให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น จึงเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักต้องใช้เวลากับการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าใจในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งหากผู้บริหารฯ วางแผนการจัดการกิจกรรมนักเรียนบกพร่อง ไม่คัดสรรค้ในกิจกรรมที่น่าสนใจให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน หรือจัดกิจกรรมที่นักเรียนไม่เข้าใจถึงคุณประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนไม่อาจจะเรียกร้องความสนใจ ให้นักเรียนหันมาสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจได้ พร้อมทั้งยังขาดการสนับสนุนร่วมมือจากบรรดาครูอาจารย์ในสถานศึกษาอีก การวางแผนดังกล่าวก็ย่อมจะไร้ผล ก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้บริหารสถานศึกษานานัปการ อาทิ

2.1 การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย แม้จะมีการเตรียมการแผนงานเป็นขั้นตอนเรียบร้อยแล้ว ทว่าหากผู้บริหารฯ มัวแต่คำนึงถึงทฤษฎีของการจัดการเพียงสถานเดียว หลงลืมการพิจารณาในความเป็นไปได้ (Feasibility Studies) ของกิจกรรมที่จัดขึ้น มิได้ตระหนักในเรื่องของความเหมาะสมของกิจกรรม ขาดการนำเสนอจุดเด่นกับประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรม กอปรกับได้รับผลกระทบจากสภาวะแวดล้อมอันนอกเหนือไปจากความคาดหมาย ซึ่งมีได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม ลมพายุพัดกระหน่ำ ฝนตก ตลอดจนอุบัติเหตุร้ายแรงต่างๆ เป็นต้น กระทั่งเป็นเหตุให้นักเรียนไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามที่กำหนดไว้ ก็อาจทำให้การวางแผนของผู้บริหารฯ ล้มเหลวและไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ได้เช่นกัน

2.2 ไม่อาจเพิ่มเสถียรภาพความเป็นไปได้ของงาน ด้วยขาดการเชื่อมโยงระหว่างความคิดกับการลงมือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมิได้รับความร่วมมือจากครูอาจารย์ และนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เป็นอุปสรรคต่อความสะดวกและไม่ง่ายต่อการบริหารควบคุมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.3 ขาดการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ เนื่องจากงานกิจกรรมนักเรียนเป็นการให้บริการของสถานศึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ในด้านของการให้คำปรึกษาแนะนำ และด้านสวัสดิการของนักเรียน เช่น การแนะแนวทางการศึกษาต่อ การฝึกอาชีพเสริม การสอนซ่อมเสริมในรายวิชาที่นักเรียนสนใจ การจัดหางานนอกเวลาเรียน การบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียน การเป็นที่ปรึกษาและให้คำปรึกษาในการดำเนินงานองค์การนักเรียน เป็นต้น ผู้บริหารจึงควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจในกิจกรรมต่างๆ ที่ทาง

2.4 ขาดการจัดระบบการวางแผนงานกิจกรรมต่างๆ ตามปกติแล้วในแต่ละปี การศึกษา ผู้บริหารควรจะมีการประเมินผลแผนการดำเนินงานประจำปีและปลายปี กล่าวคือมีการประเมินผลติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนของแต่ละชุมนุมหรือชมรม ปีละสองครั้งเป็นอย่างน้อย และควรเปิดโอกาสให้มีการนำแผนงานของชุมนุมหรือชมรมในแต่ละปีเสนอต่อที่ประชุมของสโมสรหรือองค์การนักเรียน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเข้าร่วมประชุมหรือรับฟังด้วย แต่ผู้ดำเนินการประชุมควรเป็นกรรมการของสโมสรนักเรียนหรือองค์การนักเรียนดำเนินการเอง อันจะช่วยให้งานกิจกรรมนักเรียนเป็นระบบและมีระเบียบครบถ้วน

2.5 ขาดการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การวางแผนตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน จัดสร้างเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญ กำลังใจ จนบังเกิดความมุ่งมั่นและเข้าใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี มีความพร้อมที่จะดำเนินกิจการงานให้สำเร็จ ล่วงบรรดตามเป้าหมายที่กำหนด แต่หากไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดและผู้บริหารฯ ไม่ใส่ใจ แก้ไข ปล่อยให้ปัญหาค้างคาเป็นดินพอกหางหมู ก็ย่อมทำให้ผู้ร่วมงานฝ่ายต่างๆ ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้เช่นกัน

3. การขาดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณธรรมและจริยธรรมเปรียบประดุจหัวใจแห่งการพัฒนาของมวลมนุษยชาติ เนื่องจากคุณธรรมเป็นสภาพคุณงามความดีที่ปรากฏอยู่ที่ตัวบุคคล ส่วนจริยธรรมเป็นธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติตามกฎของศีลธรรม เมื่อนำมารวมกันจึงมีนัยหมายถึง การประพฤติปฏิบัติงานให้อยู่ในกรอบของความดีงามและศีลธรรม โดยมีการแสดงออกของบุคคลเป็นเครื่องชี้วัดที่บ่งชี้ถึงคุณธรรมและจริยธรรมที่ปรากฏออกมาให้เห็นเด่นชัด ดังนั้นหากผู้บริหารสถานศึกษาขาดการพัฒนาด้านจิตใจ หมกมุ่นเฉพาะความต้องการเสพสุขส่วนตน มุ่งมั่นแสวงหาอำนาจในทางมิชอบ ไม่ใช่หลักการบริหารที่ชอบธรรม ไม่มีหลักการ หลักวิชาและหลักธรรมใดๆ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียพินาศแก่ตนเอง ผู้ร่วมงานและสถานศึกษาในไม่ช้า ด้วยเหตุที่มักแสดงพฤติกรรมอันไร้คุณธรรมให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ร่วมงาน

นอกจากนี้ผู้บริหารฯ บางคนยังขาดหรือบกพร่องเรื่องมนุษยสัมพันธ์ ขาดการใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงความจริงใจผูกใจผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ข่อมจะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้ยากเช่นกัน ด้วยขาดคนช่วยทำงาน เข้าทำนองที่ว่า “นกไม่มีขน คนไม่มีเพื่อน (แท้) ขึ้นสู่ที่สูงไม่ได้” (สมพิศ โห้งาม, 2549 : 184-185) คุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นคุณสมบัติอันล้ำค่าของมนุษย์ และเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่เป็นผู้นำหรือผู้บริหารขององค์กร เนื่องจากในตัวผู้นำจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อไม่มีข้อกังขาใดๆ ในคุณธรรมและจริยธรรม ผู้นำหรือผู้บริหารฯ จึงไม่เพียงพอแค่อยู่เหนือข้อครหาใดๆ เท่านั้น แต่จำเป็นต้องอยู่ให้ห่างจาก “พฤติกรรมอันกำกวม” ทั้งหมดด้วยเช่นกัน (John C. Maxwell, 2547 : 13-20)

อนึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า สถานศึกษาเป็นสถานที่ควรแก่การยกย่อง ด้วยเป็นสถานที่อบรมบ่มเพาะและพัฒนาให้นักเรียนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ได้เข้าร่วมในกิจกรรมนักเรียนที่เป็นประโยชน์ กระทั่งสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย ประหยัด มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข ฯลฯ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 5) จึงเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง หากสถานศึกษาไม่อาจดำเนินกิจการนักเรียนให้ลุล่วงตามเป้าหมายดังกล่าวได้ เนื่องจากมีผู้บริหารฯ ที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมนั่นเอง

4. ขาดการทำงานเป็นทีม

การดำเนินงานกิจการนักเรียนไม่อาจบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยความสามารถในการดำเนินงานของผู้บริหารฯ แต่เพียงผู้เดียว เพราะสถานศึกษาทุกแห่งประกอบด้วยคณะครูอาจารย์ ซึ่งเป็นบุคลากรจำนวนมาก ตามขนาดและโครงสร้างของสถานศึกษาเป็นสำคัญ มิใช่มีบุคลากรเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาเพียงคนเดียว และด้วยลักษณะดังกล่าวผู้บริหารจึงเป็นหัวหน้ากลุ่มที่ชักนำกลุ่มบุคคลเหล่านั้นร่วมกันทำงานให้สอดคล้องตามทิศทางที่สถานศึกษา กำหนด เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและรวมพลังร่วมกันนำความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ ความสามารถ และความพยายาม เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับ

อันที่จริงการทำงานเป็นทีมเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานในแต่ละหน่วยงานไม่เว้นแม้แต่ในสถานศึกษา ด้วยเป็นแนวทางและรูปแบบของการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากใช้วิธีบริหารงานโดยกระจายอำนาจไปยังกลุ่มต่างๆ ให้ปฏิบัติงานด้วยตนเอง และปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกลุ่มตามสายการบังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ครูอาจารย์ผู้ร่วมงานทุกคน มีส่วนร่วมในการบริหารการตัดสินใจ ทั้งยังให้ความสำคัญกับการทำงานอิสระของกลุ่ม สามารถแก้ไขปัญหาคความไม่ยืดหยุ่นและความซับซ้อนในการทำงานลง ช่วยให้ผู้บริหารฯ สามารถกระจายอำนาจในการตัดสินใจ ให้กับทีมงานที่ได้รับการฝึกฝนจนเข้าใจในหลักการปฏิบัติหน้าที่แทนได้ และคงไม่ต้องอธิบายต่อไปอีกว่า บรรยากาศของการทำงานเป็นเช่นนี้แล้ว ความสุขในการทำงานคงไม่มีอะไรเทียบได้

ในทำนองเดียวกัน หากผู้บริหารฯ ไม่สามารถสร้างทีมงานตามความต้องการได้ ด้วยไม่สามารถคัดเลือกสมาชิกในองค์กรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และสามารถร่วมงานกับคนอื่น ๆ ได้ดี จึงปล่อยให้ต่างคนต่างทำงานกันไปตามสะดวก เพราะคิดแต่เพียงว่าง่ายกับการปกครอง ซึ่งแน่นอนว่านอกจากงานจะไม่บรรลุผลสำเร็จแล้ว ยังไม่มีผู้รับผิดชอบงานที่มีคุณภาพอีกด้วย กอปรกับวัฒนธรรมการทำงานของคนไทยอีกอย่างหนึ่ง ก็คือชอบที่จะทำงานตามลำพังคนเดียว ทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่มไม่เป็น ทำให้การรวมกลุ่มขาดประสิทธิภาพ อิงคาริชยากัน และกลัวคนอื่นจะได้ดีกว่าตน เหมือน “ไก่อยู่ในข่ง” ที่คอยจะจิกตีกันเองตลอดเวลา ไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างสรรค์ร่วมกันได้ ส่งผลกระทบด้านลบของการปฏิบัติงานกับการอยู่ร่วมกันของบุคคลแต่ละกลุ่ม และไม่สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้เช่นกัน

ย่อมเป็นที่แน่นอนว่า หากสถานศึกษาใดที่บุคลากรในสถานศึกษาไม่อาจรวมกลุ่มร่วมกันทำงานเป็นทีมได้ สถานศึกษาแห่งนั้นน่าจะขาดความสามัคคีกันที่ในสถานศึกษา จึงไม่สามารถรวมตัวร่วมกันดำเนินงานได้ กลายเป็นต่างคนต่างทำในแบบตัวใครตัวมัน ดังนั้นการเป็นแม่พิมพ์พ่อพิมพ์ที่จะเป็นแม่แบบซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน คงเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เข้าทำนอง “ฝันที่เป็นจริง” เนื่องจากขาดความสามัคคีปรองดองกันในระหว่างหมู่คณะ การที่จะปลูกปั้นและปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและสามัคคีกัน ร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อการมี

5. ขาดภูมิคุ้มกันโรคมุมิแพ้

ปัจจุบันโรคมุมิแพ้เป็นอีกโรคหนึ่งซึ่งกำลังติดอันดับมาแรงในสังคมไทย เพราะเป็นโรคที่รักษาได้ยาก เพราะผู้ป่วยโรคนี้อาจมีอาการแพ้ได้หลายประเภท อาทิ แพ้อากาศ แพ้อาหารบางประเภท แพ้กลิ่นหอมหรือเกสรดอกไม้ แพ้ฝุ่นควัน แพ้แสงแดด แพ้ไรฝุ่น ในที่นอน แพ้ยา แพ้น้ำ แพ้เหงื่อตนเอง เป็นต้น วิธีรักษาก็คือกินยาตามแพทย์สั่งและพยายามหลีกเลี่ยงให้ห่างไกลจากสิ่งที่ตนเองแพ้ให้มากที่สุด ทว่าโรคมุมิแพ้บางประเภทมักจะเกิดขึ้นกับผู้นำบางองค์กรได้เช่นกัน จึงต้องใช้ทั้งสติและปัญญาของผู้ป่วยที่เป็นโรคนี้อช่วยรักษาโรคมุมิแพ้มิให้ลุกลามต่อไปได้ และเมื่อหากเป็นโรคนี้อแล้วก็ควรจะวิเคราะห์หาสมุฏฐานของโรคให้พบ เพื่อที่จะได้หาทางรักษาต่อไป ซึ่งผลของการวิเคราะห์พบว่า โรคนี้อสามารถจำแนกอาการของโรคออกได้ 3 ประเภทคือ โรคแพ้คน โรคแพ้งาน และโรคแพ้เงิน ดังรายละเอียดของโรคมุมิแพ้แต่ละประเภทดังต่อไปนี้ (สมพิศ โห้งาม : 188-191)

1. โรคแพ้คน เมื่อก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารของสถานศึกษา ผู้นำบางคนมักเกิดอาการไม่ค่อยมั่นใจในตนเองนัก เกร็ง ประหม่า รู้สึกปั่นป่วน หากต้องปรากฏตัวท่ามกลางคนหมู่มากทั้งในและนอกองค์กร กอปรกับมีนิสัยขี้อายและไม่ชอบเป็นจุดสนใจของผู้นำบางคน

2. **โรคแพ้งาน** ผู้นำหรือผู้บริหารในองค์กร อาจจำแนกออกได้ 2 กลุ่มคือ **กลุ่มที่มุ่งงานเป็นหลัก** ซึ่งเป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่มุ่งสร้างประสิทธิผลของงานให้แล้วเสร็จตามเป้าหมายและพยายามเสริมสร้างองค์กรให้เข้มแข็ง มีพลังสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่แตกแยก รับผิดชอบในงานและผู้ร่วมงาน กล้าคิด กล้าทำ กล้าริเริ่มในสิ่งที่ถูกต้อง และกล้ายอมรับความสามารถที่อาจจะเหนือกว่าของผู้ใต้บังคับบัญชามาใช้ โดยไม่กลัวเสียหน้ามากกว่าประโยชน์ขององค์กรส่วนรวมในระยะยาว และพร้อมที่จะเสริมสร้างความมั่นคงแก่องค์กร ด้วยการศึกษาค้นคว้าและวิสัยทัศน์เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และค้นหาแนวทางร่วมกันแก้ไขปัญหาค ด้วยความร่วมมือของสมาชิกในองค์กรทุกคน ผู้นำหรือผู้บริหารประเภทนี้เป็น “โรคแพ้งาน” เพราะไม่ยอมเลิกทำงานจนกว่างานจะหมด และยังได้ชวนขยายงานใหม่ๆ ไม่หยุดนิ่ง เพื่อความมั่นคงและเจริญเติบโตขององค์กรในอนาคต

ผู้บริหารหรือผู้นำอีกกลุ่มคือ **กลุ่มผู้นำที่มุ่งเงิน** ซึ่งเป็นผู้ปรารถนาเพียงตำแหน่งกับอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน ทำทุกอย่างเพื่อที่จะได้เป็นผู้นำหรือผู้บริหาร คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดคือเงินเป็นสำคัญ จึงเป็นพวกฟุ้งซ่าน จิตไม่ว่าง ชื่นชอบตัวเลขในบัญชีเงินเดือนของตนและพยายามหาวิธีเพิ่มตัวเลขให้ขยับสูงขึ้นเท่านั้น มิได้คำนึงถึงภารกิจที่พึงปฏิบัติและรับผิดชอบต่อสมาชิกส่วนตนแตกต่างกับการเป็นคนสนิทหรือคนโปรดรับใช้เจ้านายระดับสูง เพื่อยกฐานะให้ตนเองมีตำแหน่งที่สูงขึ้น และสามารถบ่มเพาะอิทธิพลให้สูงขึ้นไปอีก ผู้นำประเภทนี้จึงเป็นโรคแพ้งานที่แท้จริง

3. **โรคแพ้เงิน** ผู้เป็นโรคแพ้เงินส่วนใหญ่จะติดนิสัยคิดเฉพาะวิธีการที่จะทำได้เงินจำนวนมากง่ายๆ เท่านั้น ส่งผลให้เงินมีฐานะเป็นพระเจ้าเงินตราที่ทุกคนพร้อมที่จะยอมศิโรราบแต่โดยดี ด้วยเป็นเป้าหมายที่พึงประสงค์ของทุกคน รวมถึงองค์กรต่างๆ อีกด้วย เพราะหากองค์กรเจริญเติบโตอย่างมั่นคงแล้ว หากสามารถดึงความมั่งคั่งของอำนาจเงินทุนกับมูลค่ามหาศาลของกำไรจากผลผลิตที่ได้รับอีก ย่อมส่งเสริมให้องค์กรที่ยิ่งใหญ่เกินกว่าองค์กรระดับมหาชนเป็นแน่ หรือหากเป็นสถานศึกษาก็คงจะเป็นสถานศึกษาระดับประเทศที่ใหญ่ยิ่งเช่นกัน ทำให้สามารถพยากรณ์ต่อไปได้ว่า ในไม่ช้าองค์กรและคนในองค์กร โดยเฉพาะผู้นำหรือผู้บริหารองค์กร ย่อมจะเป็นโรคแพ้เงินอย่างแน่นอน เพราะยอมให้เงินมีบทบาทเกินกว่าคนที่เป็ผู้นำหรือผู้บริหารองค์กรอีก

การแก้ปัญหาทางงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

ในเรื่องของการแก้ปัญหาทางงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษานั้น น่าจะเป็นสิ่งที่ไม่ยากเย็นนัก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เข้ามารับตำแหน่งอันทรงเกียรตินี้ได้ด้วยเป็นผู้มีความพร้อมในด้านคุณวุฒิ วิทยุติ ภูมิรู้และภูมิปัญญา อันเป็นสมรรถพัฒนาในด้านสถานภาพส่วนตัวของผู้บริหารฯ และยังคงปรไปด้วยประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ชำนาญในด้านการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ น้อยรายที่จะได้ตำแหน่งผู้บริหารเพราะล้มเหลวอาทิ มีตำแหน่งว่างอย่างกระชั้นหัน และตนเองทำหน้าที่เป็นท่านรอง (ผู้อำนวยการ) ในสถานศึกษาแห่งนั้นมาเป็นเวลานาน จนสมควรที่จะได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารที่ว่างลงเสียทีหรือบางรายอาจใช้ความสามารถส่วนตัวฝึกกำลังกับคนข้างตัว ช่วยกันออกแรงวิ่งเต้นจนได้รับตำแหน่ง “ผ.อ.” สมใจนึก แต่เป็น ผ.อ. ที่ย่อมาจากคำอื่นมิใช่ “ผู้อำนวยการ” อย่างที่เข้าใจกัน ทว่าเมื่อรับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว จักต้องทำหน้าที่ให้สมกับความไว้วางใจตามที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการตระหนักในหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ประการคือ (เอกชัย สุขกีพันธ์, 2527 : 106-107)

1. **งานบริหารบุคคลากร** ได้แก่ การบริหารบุคคลทุกประเภทที่อยู่ในสถานศึกษา คือ นักเรียน อาจารย์ ภารโรง และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. งานบริหารวิชาการ ได้แก่ การบริหารงานที่เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา กิจกรรมเสริมวิชาต่างๆ ตลอดจนการบริหารสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3. งานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่และบริการต่างๆ ได้แก่ งานสารบรรณรับส่ง หนังสือ งบประมาณ บัญชี การซื้อวัสดุครุภัณฑ์ การดูแลบำรุงอาคารสถานที่ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการที่สถานศึกษาจัดให้บุคลากรภายในสถานศึกษา

4. งานบริหารกิจการนักเรียน ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนทั้งหมดทุกประเภท

5. งานด้านสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่สถานศึกษานั้นตั้งอยู่ การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา การติดต่อกับผู้ปกครองและสังคมภายนอก เป็นต้น

สำหรับงานกิจการนักเรียนนั้น จะมีทั้งกิจกรรมร่วมหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร แต่ส่วนใหญ่แล้วมักจัดเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร เพราะกิจกรรมนักเรียนจะช่วยพัฒนาขีดความสามารถหรือทักษะการทำงานร่วมกัน รวมทั้งฝึกฝนการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม ทั้งนี้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจะช่วยส่งเสริมในการจัดกิจกรรมนักเรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนสามารถใช้ชีวิตในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมนักเรียนจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียน ได้รู้จักกับการปฏิบัติตนเป็นทั้ง “ผู้นำ” และ “ผู้ตาม” ที่ดี โดยไม่ขัดต่อระเบียบและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ จึงเป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่มีคุณค่า สมควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากสถานศึกษาเป็นอันมาก เพราะงานกิจการนักเรียนเป็นงานให้บริการของสถานศึกษาแก่นักเรียน ในด้านให้คำปรึกษาและด้านสวัสดิการของนักเรียน เช่น การแนะแนวทางการศึกษาต่อและอาชีพ การจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียน และการเป็นที่ปรึกษาองค์การนักเรียน เป็นต้น พร้อมทั้งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สำหรับส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในสังคม ได้แก่ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้นักเรียนต้องเรียนในชั้นเรียน

เมื่อผู้บริหารตระหนักในความสำคัญและจำเป็นของงานกิจการนักเรียนเช่นนี้แล้ว อันดับต่อไปที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้รอบคอบ โดยบริหารและจัดการงานกิจการนักเรียนให้เป็นระบบยิ่งขึ้น ด้วยการจัดการวางแผนให้รัดกุม เพื่อวางแผนงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยปัจจัยเสริมบางประการอันได้แก่ (Russell L. Ackoff, 1970 : 9)

1. **การจัดทำแผน (Design)** เป็นการจัดทำแผนหรือร่างแผนงานให้มีรายละเอียดที่สามารถดำเนินการได้ชัดเจนว่า แผนนั้นเป็นแผนอะไร ต้องการอะไรบ้าง อย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ และเริ่มจัดทำแผนเมื่อใด ที่ไหน เป็นต้น

2. **การชี้แจงแผน (Communication)** เมื่อจัดทำแผนเรียบร้อยแล้ว จะต้องชี้แจงแก่ผู้เกี่ยวข้องให้ทราบและเข้าใจอย่างละเอียด ซึ่งจะช่วยให้แผนได้รับการยอมรับสนับสนุน อันทำให้ง่ายต่อการปฏิบัติ

3. **การปรับแผน (Flexibility)** หลังจากชี้แจงแผนแก่ผู้เกี่ยวข้องแล้ว หากมีข้อบกพร่องหรือมีการท้วงติงเสนอแนะ ก็ควรจะปรับปรุงหรือยืดหยุ่นในการนำไปใช้ เพราะอาจล้มเหลวและทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานได้

4. **การนำแผนไปใช้ (Implementation)** หลังจากปรับปรุงแผนแล้วก็จะนำไปใช้เพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมาย ทว่าการนำแผนไปใช้จะประสบผลสำเร็จเพียงใดนั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทั้งกำลังคน กำลังทรัพย์ และกำลังใจจากผู้บริหารฯ อย่างต่อเนื่อง

5. **การควบคุมแผน (Control)** เมื่อนำแผนไปปฏิบัติ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลว่า การดำเนินงานตามแผนแต่ละขั้นตอน มีปัญหาอุปสรรคใดบ้างหรือไม่ หากพบปัญหาต้องรีบแก้ไขทันที พร้อมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อปรับปรุงแผนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาก็ไม่ควรวางแผนงานกิจการนักเรียนจนยาวเกินไป และควรตระหนักในความสมบูรณ์ ชัดเจน และง่ายต่อความเข้าใจของกระบวนการวางแผนให้มากขึ้น ดังแนวคิดของชุนวูปราชญ์ชาวจีน ที่กล่าวถึงกระบวนการวางแผนไว้อย่างน่าสนใจว่า (อานวยชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์, 2543 : 28)

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดภารกิจของหน่วยงาน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อจะได้อำนาจและจุดอ่อน พร้อมกับวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อจะได้อำนาจและอุปสรรค

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบาย ที่เฉพาะเจาะจง

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนายุทธศาสตร์ดำเนินการ เพื่อกุมอำนาจ และหลีกเลี่ยงอุปสรรค

ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์

ขั้นตอนที่ 6 ติดตามผล ได้แก่ การประเมินแผนยุทธศาสตร์ เพื่อจุดประสงค์ในการดำเนินมาตรการในการแก้ไข

นอกจากนี้ เพื่อขจัดปัญหาที่บังในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้หมดสิ้น ผู้บริหารฯ ก็ควรจะเพิ่มพลังความสำเร็จให้แก่บุคลากรและองค์กรอย่างเต็มที่ ด้วยการเติมเต็มด้านความพร้อม และเสริมความเข้มแข็งมั่นคงในศักยภาพกับเสถียรภาพขององค์กร จนบังเกิดความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียว สามารถหลอมรวมตัวกันปฏิบัติการกิจขององค์กร ให้บรรลุสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะสำเหนียก และปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา ก็คือการตระหนักรู้ในศิลปะของการบริหารให้มาก เพื่อที่จะได้วางแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สมดังข้อคิดของซุนวูที่กล่าวถึงความสำเร็จของการบริหารงานไว้ใน “ศิลปะการบริหาร” อย่างคมคายว่า (แกรี่ แกเกลียดี, 2548 : 61)

“ความสำเร็จได้มาจากการรู้ว่า อะไรจำเป็นต้องทำ อะไรไม่ต้องทำ

ความสำเร็จได้มาจากการจัดการกลุ่มใหญ่กลุ่มเล็กได้ดี

ความสำเร็จได้มาจากการที่ทุกคนต่างก็มีเป้าหมายเดียวกัน

ความสำเร็จได้มาจากการเปลี่ยนปัญหาให้เป็นโอกาส

ความสำเร็จได้มาจากการบริหารที่ดี...”

ปัญหาของครูอาจารย์

นอกเหนือไปจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทและความสำคัญ ต่อการอำนวยความสะดวกของงานกิจการนักเรียนแล้ว ทว่าการดำเนินงานดังกล่าวมิใช่สิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา

ขณะที่ดำรงอยู่ในสถานะแวดล้อมเช่นปัจจุบัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ในยุคแห่งโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้ขอบข่ายของการสืบค้น แสวงหา การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ให้ เป็นไปอย่างกว้างขวางรวดเร็ว อันนำไปสู่การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาให้ พัฒนาทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge - Based Economy : KBE) ทำให้มีการใช้ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลัก ในการพัฒนาความรู้และการเรียนรู้ในปัจจุบันบุคคลให้เป็นทุนและกำลังคน เกื้อกูลต่อการยกระดับ มาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 : 2) และให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาดังกล่าว ครูอาจารย์ในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน พฤติกรรมส่วนตัว เจตคติและวิสัยทัศน์ให้รับกับยุคสมัยให้มากที่สุด อันนอกเหนือไปจาก การสอนในและนอกชั้นเรียนตามปกติ ปัจจัยเหตุดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อครูอาจารย์ ประสบกับปัญหาต่างๆ ซึ่งอุบัติพอกพูนขึ้นเป็นลำดับ ทำให้ความสนใจ ใฝ่ใจ และการปฏิบัติตน มีส่วนร่วมในงานกิจกรรมของนักเรียนลดลงทุกที กระทั่งไม่มีเวลาเข้าร่วมในกิจกรรมเลย หรือเข้าร่วมเฉพาะกรณีที่เป็นจริงๆ เท่านั้น เนื่องมาจากสาเหตุบางประการ อันได้แก่

1. ปัญหานี้สืบเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างรวดเร็วของการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ในยุคปัจจุบัน ซึ่งก่อให้เกิดความน่าสนใจในความทันสมัยรวดเร็วและสะดวกสบายแก่ผู้ใช้ เนื่องจากการออกแบบให้เหมาะสมกับผู้ใช้งาน อาทิ บัตรเครดิตต่างๆ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไปแล้ว ยังครอบคลุมถึงครูอาจารย์ในสถานศึกษาด้วย เพราะครูอาจารย์ต่างก็เป็นปวงชนที่มีความสนใจในสิ่งอำนวยความสะดวกเช่นกัน กอปรกับการให้บริการอย่างรวดเร็วของผู้ประกอบการต่างๆ ที่พร้อมจะให้บริการทันที โดยเฉพาะบรรดาครูอาจารย์ผู้รับบริการ ซึ่งเป็นข้าราชการมีเงินเดือนประจำแน่นอน และด้วยความใจอ่อนในความน่าใช้ของเครื่องมือเครื่องใช้ดังกล่าว ทำให้ผู้ใช้บริการบางคนก็อาจจะรู้สึกตัวก็มีหนี้สินท่วมท้นอย่างคาดไม่ถึง จนไม่มีกำลังใจจะเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ทั้งสิ้น ได้แต่รำพึงรำพันกับตัวเองว่า “จน เครียด กินเหล้า” ดีกว่า อย่างที่เราทุกคนก็ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอนั่นเอง

2. ปัญหาการเลื่อนวิทยฐานะของครู ตำแหน่งครู คศ. 3 ระดับ 8 เป็นการเลื่อนวิทยฐานะที่น่าภาคภูมิใจของครูมากที่สุด เพราะนอกจากจะได้เลื่อนระดับของครู เช่น จากครู คศ. 2 ระดับ 7 เป็นครู คศ. 3 ระดับ 8 ซึ่งนอกจากครูอาจารย์จะได้เพิ่มระดับขั้นของตำแหน่งแล้วยังช่วยให้ครูได้รับเงินประจำตำแหน่งเพิ่มจากเงินเดือนประจำในแต่ละเดือนอีกอย่างน่าปลาบปลื้ม แม้จะเป็นที่ตระหนักกันดีว่าเป็นเรื่องยากมิใช่จะทำให้ได้ง่ายๆ ด้วยต้องทำงานส่งมากมายทั้งเอกสารการสอน เครื่องมือรายงานผลการใช้เครื่องมือและเอกสาร งานวิจัย ตลอดจนงานกระดาษต่างๆ อีกมากมาย รวมเป็นผลงานที่ครูอาจารย์ต้องทุ่มเททั้งแรงกาย แรงใจ จนกว่าจะผ่านการกลั่นกรองได้เป็นครู คศ. 3 ซึ่งมีอัตราของผู้ที่ผ่านการพิจารณาน้อยมาก เมื่อเทียบกับผู้ที่ทำหน้าที่แล้วผลงานไม่ผ่านอย่างน่าเสียดาย และถึงแม้ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการจะให้กำลังใจโดยการเปลี่ยนรูปแบบการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของครูอาจารย์ให้ง่ายขึ้น ด้วยการจัดให้มีการอบรมและทำวิจัยในแนวประจักษ์ ทว่าดูเหมือนครูอาจารย์จะกระอัก (เลือดตาแทบกระเด็น) มากกว่า

ถึงกระนั้นก็ดี แม้ครูอาจารย์จะทำผลงานผ่านเกณฑ์หรือไม่ผ่านก็ตาม นอกเหนือไปจากการทำให้ครูอาจารย์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์จะทุกข์ระทมกันเป็นระนาวแล้ว ยังส่งผลของความทุกข์

3. **ผู้บริหารไม่สนใจสนับสนุนงานกิจการนักเรียน** เมื่อเป็นที่ประจักษ์ว่า ผู้บริหารไม่สนใจและไม่สนับสนุนในงานกิจการนักเรียนอย่างเห็นได้ชัด ก็ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าขวัญและกำลังใจของครูอาจารย์ในการดำเนินงานกิจการนักเรียนก็กระทบไปด้วย ทำให้มีการคัดสรรคณาจารย์เฉพาะกิจกรรมที่จำเป็นตามฤดูกาลเท่านั้น เพราะหากผู้บริหารไม่สนใจแล้วก็ไร้ประโยชน์ที่จะดำเนินงานต่อไป และแม้จะมีครูอาจารย์บางคนพยายามจะดำเนินงาน ทว่าก็ยังขาดแรงสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ดี ทำให้งานกิจการนักเรียนในสถานศึกษามีจำนวนกิจกรรมลดน้อยลงอย่างน่าเสียดาย

4. **นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม** สถานศึกษาบางแห่งพบว่า นักเรียนไม่สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนเท่าใดนักแม้จะถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมก็ตาม เนื่องจากมีกิจกรรมอื่นๆ นอกสถานศึกษาที่น่าสนใจมากกว่า ดึงดูดใจให้นักเรียนปรารถนาที่จะไปทำกิจกรรมส่วนตัวหรือเฉพาะกลุ่มแทน และพยายามหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมภายในสถานศึกษา ด้วยเห็นว่าเป็นเรื่องกิจกรรมที่ล้าหลังไม่ทันสมัย ไม่น่าสนใจ เพราะกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับที่เคร่งครัดของสถานศึกษา กอปรกับความจู้จี้จระเข้ของครูอาจารย์ที่ควบคุมดูแลงานกิจการนักเรียน จนนักเรียนรู้สึกเหมือนถูกบังคับกักขังให้อยู่ในระเบียบที่สถานศึกษากำหนดไว้ตลอดเวลา ขาดความเป็นอิสระส่วนตัว กระทั่งไม่สามารถแสดงความรู้สึกกับกิจกรรมที่ตนเข้าร่วมได้อย่างเต็มที่ ข้อสำคัญการจัดกิจกรรมนักเรียนดังกล่าวขาดการชี้แนะและประชาสัมพันธ์ ไม่ทำให้นักเรียนเข้าใจและดึงดูดความสนใจนักเรียนได้เท่าที่ต้องการ จึงพยายามที่จะหลบเลี่ยงไม่เข้าร่วมในกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นอย่างน่าเสียดาย

5. **ขาดงบประมาณและอุปกรณ์สนับสนุน** เมื่อผู้บริหารไม่สนใจและสนับสนุนในงานกิจการนักเรียนดังกล่าวแล้วในเบื้องต้น ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานของกิจการนักเรียนเป็นแน่ เนื่องจากการที่จะได้มีงบประมาณมาสนับสนุนการจัดหาหรือจัดซื้อเครื่องมือ

การแก้ปัญหาของครูอาจารย์ในงานกิจการนักเรียน

สำหรับปัญหาต่างๆ ที่นำมาเป็นตัวอย่างให้ทราบถึงปัญหาของครูพอสังเขปนั้น นับว่าเป็นปัญหาที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของครูอาจารย์เป็นอันมาก ทำให้ขาดความสุข และขาดกำลังใจในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน เพราะกังวลกับปัญหาที่รุมเร้าอยู่รอบตัว และแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะประกาศนโยบาย “คุณธรรมนำความรู้” ในการจัดการศึกษา ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดงบประมาณเพื่อให้การศึกษาพัฒนาคน พัฒนาความรู้ ส่งเสริมคุณภาพ อุทิศปัญญา และอยู่เย็นเป็นสุข เปลี่ยนจากเจตนาธรรมเดิมที่มุ่งให้ “เด็กเก่ง ดี มีความสุข” เป็น “สร้างเด็กให้เป็นคนดี มีความรู้ และมีความสุข” พร้อมกับเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) พิจารณางบประมาณชำระหนี้ที่รัฐบาลค้างจ่ายเงินวิทยฐานะให้ข้าราชการครู ที่ผ่านการประเมินในปี 2549-2550 ประมาณ 3 แสนคน เป็นเงิน 2 หมื่นล้านบาท (วิจิตร ศรีสอาน, 2549 : 26-28) ซึ่งพอจะช่วยบรรเทาทุกข์ให้กับครูอาจารย์ได้บ้างไม่มากก็น้อย ส่วนครูอาจารย์ที่ยังไม่ผ่านการประเมินก็จะต้องเพียรพยายามต่อไป พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่ความเป็นครูของนักเรียนควบคู่กันไปด้วย

ถึงแม้ว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากกระทรวงศึกษาธิการข้างต้น ทว่าน่าจะเป็นการแก้ปัญหาให้ครูอาจารย์ไม่ตรงตามเป้าประสงค์นัก เพราะต้นเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ครูอาจารย์ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานนั้น มีผลสืบเนื่องมาจากตัวผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารบางคนแทบจะไม่เคยร่วมกิจกรรมนักเรียนเลย หรือเข้าร่วมกิจกรรมชนิดนับครั้งได้ และยังไม่ให้ความสำคัญกับงานกิจการนักเรียน ไม่ค่านึงว่างานกิจการนักเรียนเป็นงานสถานสร้างประโยชน์สุขให้แก่นักเรียนได้ ไม่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมใดๆ เว้นแต่กิจกรรมการประเมินผลงานของผู้บริหารฯ เองเท่านั้น จึงจะเป็นที่สนใจของผู้บริหารฯ ได้

คงจะไม่ผิดนักหากจะโทษว่า ปัจจัยเหตุที่ทำให้งานกิจการนักเรียนไม่อาจบรรลุสู่ความสำเร็จได้อย่างเต็มภาคภูมินั้น เพราะความขาดสติไม่รับผิดชอบและไม่สนใจของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งไม่ยอมสละเวลาส่วนตัวให้กับสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบนัก และใช้เวลาส่วนใหญ่กับการบริหารงานอื่นๆ ที่มีใช่งานกิจการนักเรียน เนื่องจากตระหนักในความสำคัญเฉพาะด้านวิชาการที่เชื่อว่าจะสามารถสร้างชื่อเสียงและมาตรฐานทางการศึกษา ให้แก่สถานศึกษาได้เป็นอย่างดีเพียงวิธีเดียวเท่านั้น มิได้สำเหนียกว่าแท้จริงแล้วกิจกรรมนักเรียนเป็นการสนับสนุนความรู้ด้านวิชาการจนบังเกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญาได้เช่นกัน และเมื่อถึงเวลาที่พึงตระหนักกระทั่งรู้แจ้งแล้ว ผู้บริหารก็ควรจะมีสติ หันกลับมาพิจารณางานกิจการนักเรียนอย่างจริงจัง พร้อมกับให้การสนับสนุนส่งเสริมแก่ครูอาจารย์และนักเรียน ให้ดำเนินงานกิจการนักเรียนต่อไปโดยเร็ว พร้อมทั้งเร่งชำระสะสางในปัญหาต่างๆ ของครูอาจารย์ผู้ร่วมงานในสถานศึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อให้ปัญหาลดน้อยถอยลงหรือหมดไป ด้วยการให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่างๆ ให้มากเท่าที่พึงจะทำได้ และไม่ควรลืมที่จะสร้างขวัญและกำลังใจให้บรรดาครูอาจารย์บังเกิดความรักและศรัทธาในงานที่กระทำให้มากขึ้น และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองต่อไป และเพื่อเพิ่มพูนในขวัญและกำลังใจดังกล่าว ผู้บริหารฯ สามารถจัดกิจกรรมสำหรับครูอาจารย์ภายในสถานศึกษา ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครูด้วย อาทิ การออกเสียงเลือกครูดีเด่น ครูดีในดวงใจ ครูภาษาไทยคนเก่ง ครูยอดนิยม ครูยอดเยี่ยม เป็นต้น และอาจประสานกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อจัดกิจกรรมของครูอาจารย์ในระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ฯลฯ ซึ่งล้วนก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่ครูอาจารย์ได้เป็นอย่างดี

หนึ่งในสถานะของความเป็นครูอาจารย์จึงเป็นที่ตระหนักกันดีว่า ในสังคมไทยหรืออาจจะรวมถึงสังคมโลกก็ได้ ครูอาจารย์เป็นบุคคลที่นักเรียนให้ความไว้วางใจและใกล้ชิดด้วยมากที่สุด เพราะทุกเรื่องที่นักเรียนขัดข้องสงสัยและมีปัญหา ครูมักจะมีคำตอบที่จะไขข้อสงสัยในปัญหาให้กับนักเรียนได้เสมอ และทุกครั้งที่นักเรียนทำกิจกรรมทุกกิจกรรม ก็จะต้องมีครูอาจารย์เคียงข้างเป็นคู่คิดที่พร้อมจะให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และแนะนำแก่นักเรียนอยู่ตลอดเวลา ด้วยคุณลักษณะดังกล่าวครูจึงเป็นกำลังสำคัญในอันที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนสามารถดำเนินงานกิจการนักเรียนจนสัมฤทธิ์ผลทุกครั้ง ทำให้ครูเป็นผู้มีสถานะอันควรแก่การยกย่องให้เป็น “ปูชนียบุคคล” อย่างแท้จริง เพราะความเป็นครูในตัวครูนั่นเอง ดังข้อความที่กวีได้บรรยายถึงครูไว้อย่างน่าประทับใจต่อไปนี้

ใครคือครู...ครูคือใครให้โลกรู้	ครูคือผู้อบรมบ่มนิสัย
ครูคือผู้สรรค์สร้างสังคมไทย	คือผู้ให้ความรู้คู่คุณธรรม
ครูคือผู้ให้ไฟสว่างทางความคิด	ครูนำจิตศิษย์ให้ไม่ถล่ำ
สู่ห้วงเหวความชั่วช้าป่าระยำ	ครูชี้นำวิญญาณผ่านอบาย
ใครคือครู...ครูคือใครขอให้รู้	ไม่เคยหลอกลบใครให้เสียหาย
ครูคือครูผู้ยังเป็นลูกผู้ชาย	ผู้มั่นหมายยังอยากฝากความดี
ครูจะอยู่ตรงไหนไม่สำคัญ	ขอยึดมั่นกติกาและหน้าที่
ขอจรรโลงคุณธรรมนำความดี	สมศักดิ์ศรี “ปูชนียบุคคล”

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

ปัญหาของนักเรียน

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ หมวด 7 ว่าด้วยการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตั้งแต่มาตรา 63-67 ให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบออกกฎกระทรวง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้ประกอบในการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนและ

1. ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการจัดการศึกษาโดยมีหัวใจสำคัญอยู่ที่การพัฒนานักเรียน ให้เป็นผู้มีคุณธรรมและมีสติปัญญา สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข พัฒนาคณาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกายและใจ โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (School Based Management) เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความคุณภาพ

ความเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมปัจจุบัน ทำให้บังเกิดผลกระทบต่อ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียนโดยตรง จนนักเรียนถูกล่อลวงและดึงดูดให้เตลิดทางความคิด ไม่สามารถบังคับตนเองให้อยู่ในกรอบของความดีงามตามที่สังคมกำหนดไว้ได้ กลับประพฤติในทางตรงข้ามด้วยการ “หนีเรียน” หรือออกนอกสถานศึกษาโดยมิได้รับอนุญาต ในช่วงเวลาเรียน และเข้าไปมั่วสุมอยู่ในแหล่งอบายมุขหรือสถานที่ที่ไม่เหมาะสมโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ชนิดที่ตัวเองก็ไม่เคยคาดคิดมาก่อนเช่นกัน และเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรม “หนีเรียน” หรือ “โดดเรียน” หรือ “ออกนอกสถานศึกษาในช่วงเวลาเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต” ซึ่งผลของการวิเคราะห์สรุปได้ว่า การหนีเรียนของนักเรียนมีสาเหตุมาจากตัวนักเรียนเอง ครอบครัว สถานศึกษา และสังคมกับสภาพแวดล้อม ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : 9-11)

1.1 “หนีเรียน” เพราะตัวนักเรียนเอง อันสืบเนื่องมาจากปัจจัยเหตุ ได้แก่

- เรียนไม่รู้เรื่อง เบื่อการเรียน
- ต้องการเป็นจุดเด่น เป็นที่สนใจของกลุ่มเพื่อน

- ทำตามค่านิยมหรือแฟชั่นของเพื่อน
- ไม่ชอบวิชาที่เรียนและครู
- ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้
- ความผิดปกติของร่างกาย

1.2 “หนีเรียน” เพราะครอบครัว ได้แก่

- ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองเคร่งครัด เข้มงวดเกินไป
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองขาดการดูแล เอาใจใส่ในการเรียน
- ครอบครัวเลี้ยงดูแบบตามใจจนเกินไป
- ครอบครัวแตกแยก
- พ่อแม่รักลูกไม่เท่ากัน
- สภาพความเครียดของครอบครัว

1.3 “หนีเรียน” เพราะสถานศึกษา ได้แก่

- บรรยากาศและสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน
- การเรียนการสอนไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- สถานศึกษาอยู่ใกล้แหล่งมั่วสุ่ม ชั่วๆ หรือสถานเริงรมย์
- การลงโทษที่ไม่มีเหตุผล และไม่ยุติธรรม
- กฎระเบียบเข้มงวด หรือปล่อยปละละเลยจนเกินไป
- ขาดความพร้อมในการเตรียมการสอน
- กิจกรรมมากหรือน้อยเกินไป

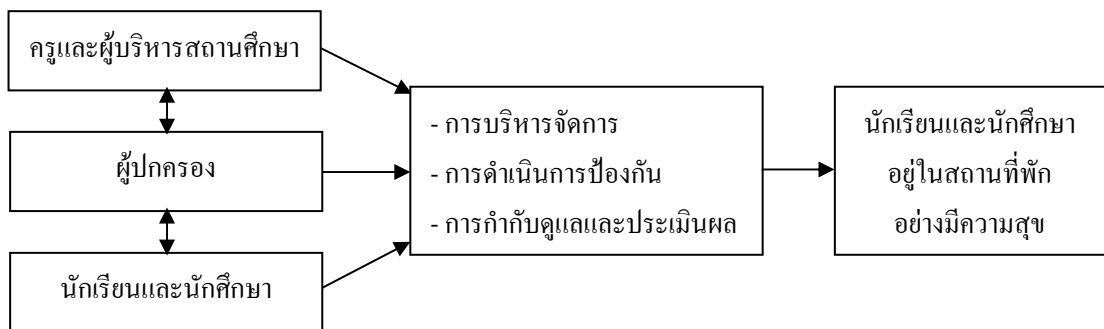
1.4 “หนีเรียน” เพราะสังคมและสภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- ถูกเพื่อนชักชวน
- สิ่งชั่วร้ายจูงใจจากสถานบริการต่างๆ
- ขาดการเอาใจใส่จากบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
- ขาดมาตรการดำเนินการกับสถานประกอบการอย่างจริงจัง
- โฆษณาที่จูงใจให้เลียนแบบประพฤติกฎปฏิบัติในค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง

- การเห็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมจากบุคคลรอบข้าง

เมื่อได้ตระหนักถึงปัจจัยเหตุของการหนีเรียนหรือโดดเรียนของนักเรียนดังที่ปรากฏแล้ว จำเป็นต้องพิจารณาเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขต่อไปว่า สมควรจะป้องกันและแก้ไขมิให้มีพฤติกรรม “หนีเรียน” เกิดขึ้นต่อไปอีกได้อย่างไร ซึ่งแน่นอนว่าน่าจะไม่นำพินความรับผิดชอบของสถานศึกษาและครอบครัวของนักเรียน อันประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง และตัวของนักเรียนเอง โดยทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันรับผิดชอบแก้ไขและป้องกัน เพื่อช่วยกันขจัดให้ปัญหานี้หมดไปด้วยการใช้มาตรการการบริหารจัดการที่ดี ป้องกันส่งเสริมและสนับสนุนดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนกำหนดวิธีการกำกับดูแลและประเมินผล เพื่อให้บรรลุยังผลสำเร็จของการแก้ปัญหาต่อไป

สำหรับตัวนักเรียนก็เช่นกัน เพื่อป้องกันมิให้บังเกิดพฤติกรรมดังกล่าวได้อีก นักเรียนควรจะสำรวจให้รู้ได้ด้วยตนเอง พยายามใช้วิจารณญาณแยกแยะถูกผิดเลวดีด้วยเหตุและผล พร้อมกับควรตั้งใจประพฤติตน เพื่อพัฒนาตนเองให้ได้ตามความเหมาะสม ขณะเดียวกันครูอาจารย์และผู้ปกครองควรช่วยกันชี้แจง อบรม สั่งสอนให้นักเรียนได้เข้าใจถึงพฤติกรรมที่ควรประพฤติและไม่ควรประพฤติ พร้อมทั้งชี้ให้นักเรียนได้ตระหนักในกฎระเบียบและวินัยของสถานศึกษาให้ถูกต้อง ตลอดจนเข้าใจถึงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและช่วยเหลือผู้ปกครอง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดีของครอบครัว สังคม และประเทศชาติได้ อันก่อให้เกิดการสร้างเสริมชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีทั้งแก่ตัวนักเรียนเอง ครอบครัว และสถานศึกษา ดังผลสัมฤทธิ์ตามแผนภูมิข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 11 สู่ความสำเร็จ ป้องกัน และแก้ปัญหาเด็กชอบ “หนีเรียน”

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง-การหนีเรียน

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ประมวลกฎหมายอาญา มีมาตราที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา ว่าด้วยการออกนอกสถานที่พักเวลากลางคืน เพื่อเที่ยวเตร่หรือรวมกลุ่มอันเป็นการสร้างความเสียหายต่อตนเองหรือผู้อื่น ดังนี้

มาตรา 215 ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเจีฐว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 370 ผู้ใดส่งเสียง ทำให้เกิดเสียงหรือกระทำความอื้ออึงโดยไม่มีเหตุอันควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อนต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

มาตรา 372 ผู้ใดทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะ หรือสาธารณสถาน หรือกระทำโดยประการอื่น ให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 378 ผู้ใดเสพสุราหรือของเมาอื่นจนเป็นเหตุให้ตนเมาประพฤตินุ่่นวายหรือครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะหรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 391 ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 397 ผู้ใดในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัล กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย หรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. ปัญหาเล่นการพนัน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ติดตามปัญหาของนักเรียนที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพและวัยพบว่า ปัญหาหนึ่งที่น่าห่วงคือ “เล่นการพนัน” โดยมีนักเรียนในรูปแบบต่างๆ เฉพาะอย่างยิ่ง “การพนันบอล” อันเป็นกระแสแฟชั่นนิยมในหมู่วัยรุ่น และการพนันที่เกิดขึ้นนี้จะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา บั่นทอนสภาพจิตใจของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทั้งยังส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียนอีกด้วย ทั้งนี้พ่อแม่หรือผู้ปกครองจำเป็นต้องควบคุมดูแลการใช้จ่ายอย่างรัดกุม เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนนำไปใช้ในการพนัน อันอาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรมที่อาจเป็นปัญหาสังคมที่ไม่มีที่สิ้นสุด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : 29-33)

สาเหตุที่นักเรียนเล่นการพนัน

ปัจจัยเหตุของการเล่นการพนันจนถึงขั้นติดการพนัน กล่าวคือมีความปรารถนาที่จะเล่นอยู่ตลอดเวลา เพื่อเอาเงินหรือสิ่งอื่นโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือกับโชคช่วย สิ่งเหล่านี้ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนเกิดความรู้สึกทำทนายหลายประการ อาทิ อยากลองเล่นอย่างเพื่อนบ้าง มีเพื่อนเป็นนักพนันมีอาชีพจึงอยากเลียนแบบบ้าง หรืออยากลองเสี่ยงดวงเพื่อจะมีโชคช่วยบ้าง หรืออยากเก่งเหมือนพระเอกภาพยนตร์ที่ตนชื่นชอบ รวมทั้งอยากมีเงินใช้เพื่อซื้อของฟุ่มเฟือยบางประการที่ไม่อาจซื้อได้ เป็นต้น จึงเรียกได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากตนเอง กอปรกับบางคนอาจมีปัจจัยเหตุอื่นๆ ซึ่งใคร่ขอจำแนกสาเหตุออกเป็นประเภทๆ ตามลำดับดังต่อไปนี้

2.1 ครอบครัว เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นแหล่งที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และผลจากการติดตามปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนันพบว่า ส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจาก

- พ่อแม่หรือผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแล
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองขาดการควบคุมการใช้เงิน
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่กวดขันดูแลการใช้โทรศัพท์
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองติดต่อประสานงาน
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่แนะนำการคบเพื่อนที่ดี

2.2 สถานศึกษา โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นอีกแห่งหนึ่งซึ่งใกล้ชิดกับเด็กนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเป็นสถานที่นักเรียนจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูอาจารย์ผู้บริหารสถานศึกษา ตั้งแต่เวลาเช้าจรดเย็น ดังนั้นหากบุคลากรในสถานศึกษาเอาใจใส่ดูแลนักเรียนโดยทั่วถึงแล้ว ปัญหาดังกล่าวก็คงไม่เกิดขึ้น แต่เนื่องจากสถานศึกษามีได้ใส่ใจกับนักเรียนเท่าที่ควร จึงยังเกิดปัญหาอันสืบเนื่องจากสาเหตุต่างๆ ภายในสถานศึกษา อันได้แก่

- สถานศึกษาไม่จัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำ ความผิด
- สถานศึกษาขาดการแนะนำ และแนะแนว
- สถานศึกษาไม่กำหนด กฎ ระเบียบของสถานศึกษา
- ไม่มอบหมายให้ครูอาจารย์รับผิดชอบโดยตรง
- ไม่จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ฯลฯ

2.3 ตัวนักเรียนเอง ปัจจัยเหตุที่ทำให้นักเรียนติดการพนัน ประกอบด้วยสาเหตุต่างๆ อันได้แก่

- เรียกร้องความสนใจและความใส่ใจจากผู้อื่น
- มีอารมณ์ปรวนแปรและชอบประพาศิตินขวางโลก
- เชื่อและทำตามเพื่อที่ตนเองคิดว่าเก่งกว่า และเหนือกว่าตน
- พื้นฐานมาจากครอบครัวที่ยากจน
- เป็นเด็กที่มีปัญหา อาทิ ก้าวร้าว เข้ากับเพื่อนๆ ไม่ได้และชอบที่จะเพื่อฝัน
- ทะเยอทะยานอยากรวย และฝันถึงความร่ำรวย ฯลฯ

2.4 สภาพสังคมแวดล้อม ได้แก่

- ความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นจนสถานที่เรียนไม่เพียงพอก่อให้เกิดการแออัด
- อิทธิพลจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ และสื่อต่างๆ
- อิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก หรือประเทศที่เจริญต่างๆ ฯลฯ

การแก้ไขช่วยให้นักเรียนเลิกเล่นการพนัน

การพนันไม่ว่าจะเป็นประเภทใด อาทิ การพนันบอล การพนันการแข่งความเร็วของรถมอเตอร์ไซด์หรือจักรยานยนต์ การพนันมวย เกมสล็อต ไฟ หรือแม้แต่สลากกินแบ่งที่เรียกกันง่ายๆ ว่าหวย (ทั้งบนดินและใต้ดิน) ฯลฯ ล้วนได้ชื่อว่าเป็น “การพนัน” ซึ่งมีสิ่งที่ดีทั้งสิ้น จึงจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือจากทุกฝ่าย ตั้งแต่ตัวนักเรียนเอง พ่อแม่หรือผู้ปกครอง ครูอาจารย์ในสถานศึกษา รวมไปถึงความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการให้สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา เป็นต้น จะต้องร่วมมือกันช่วยเหลือ สอดส่องดูแล มิให้นักเรียนประพฤติตนฝ่าฝืนมาตรา 64 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 คือ เล่นการพนัน หรือจัดให้มีการเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย โดยร่วมกันอบรมสั่งสอนอย่างสุภาพ ตามสภาพอายุและจิตใจของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่น เข้าใจในความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของตนเอง รวมทั้งยอมรับที่จะปรับปรุงตนเอง ซึ่งเริ่มตั้งแต่การทำความเข้าใจถึงต้นเหตุของปัญหา พยายามที่จะปรับทัศนะให้ถูกต้อง ตระหนักถึงผลเสียหายอันอาจจะเกิดตามมาได้ในภายหลัง

ประการสำคัญของการแก้ไขเพื่อช่วยให้นักเรียนเลิกเล่นการพนันก็คือ กลุ่มบุคคลทุกฝ่ายทั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤติข้างต้น จะต้องทำความเข้าใจและปลุกปลอบใจให้นักเรียนที่กระทำความผิดดังกล่าว ยอมรับและกล้าที่จะเผชิญกับความเป็นจริง ไม่หลบเลี่ยง ที่จะละ เลิก เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง มิใช่พยายามแต่จะหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับความจริงว่าตนมีความผิดหรือกระทำความผิดในฐานะที่เล่นการพนัน และจะต้องตระหนักและเข้าใจว่าครูอาจารย์ พ่อแม่

3. ปัญหาการลักทรัพย์

ปัญหาเร่ร่อนประการหนึ่งของนักเรียนและเยาวชนที่ต้องรีบดำเนินการป้องกันแก้ไขโดยเร็วก็คือ ปัญหาพฤติกรรมลักทรัพย์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แพร่ขยายและมีความรุนแรงภายในสถานศึกษา อันเป็นผลทางกฎหมายอาญา และการทำความผิดตั้งแต่ในวัยเยาว์หรือที่เรียกว่าเยาวชนกรณีนี้ หากขาดการดูแลเอาใจใส่ในมาตรการป้องกันและแก้ไขให้ลุล่วงด้วยดีแล้ว ก็อาจจะลุกลามกลายเป็นปัญหาอาชญากรรมระดับชาติก็เป็นได้ ด้วยข้อมูลจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 43 แห่ง ทั่วประเทศพบว่า มีเด็กกระทำความผิดคดีลักทรัพย์มากที่สุด

การลักทรัพย์หรือขโมย หมายถึง การเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต โดยต้องการจะครอบครองทรัพย์นั้นไว้เพื่อตนเอง เอาไปขายหรือให้ผู้อื่น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : 71) และกรณีที่นักเรียนประพฤติตนด้วยการลักทรัพย์ผู้อื่นดังกล่าวนี้ หากเป็นความผิดที่เจ้าทรัพย์ไม่เอาเรื่อง ก็จะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่หากเจ้าทรัพย์เอาเรื่อง หรือความผิดที่เจ้าทรัพย์ไม่เอาเรื่อง แต่มีผลทางคดี ก็ต้องให้เป็นที่ไปตามกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งก็คงจะไม่เป็นผลดีแก่นักเรียนนักหากประพฤติผิด เพราะนอกจากจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วยังทำให้มีผลเสียต่อประวัติส่วนตัวอีกด้วย

สาเหตุของปัญหาการลักทรัพย์

อย่างไรก็ดี เมื่อเกิดปัญหาพฤติกรรมลักทรัพย์ขึ้น ก่อนที่จะตัดสินลงโทษสมควรที่จะพิจารณาถึงปัจจัยเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งแน่นอนว่าจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยเหตุต่างๆ รอบตัวนักเรียน อาทิ ครอบครัวอันได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง สถานศึกษา ตัวนักเรียนเอง และสภาพแวดล้อมรอบตัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ครอบครัว น่าจะเป็นสาเหตุแรกที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมลัทธิพิชิตโดยไม่รู้ตัว เนื่องจากบางครอบครัวมีฐานะยากจน รายได้ไม่พอเลี้ยงปากท้องในครอบครัว และบางครอบครัวหัวหน้าครอบครัวไม่ทำงานเลี้ยงชีพ พร่ำบ่นแต่ข้อความที่ปรากฏให้ได้ยินบ่อยๆ ว่า “จน เครียด กินเหล้า” เป็นต้น ขณะเดียวกันบางครอบครัวพ่อแม่เจ็บป่วย จนไม่อาจทำงานได้ กลายเป็นว่านักเรียนทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวแทน และเมื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัวไม่ได้จริงๆ ไม่มีผู้ให้ความช่วยเหลือได้ก็เลยแก้ปัญหาด้วยการลักทรัพย์แทน ทั้งนี้ยังมีบางครอบครัวที่มีฐานะทางบ้านค่อนข้างดีจนถึงดีมาก ทว่าพ่อแม่มีแต่ยุ่งหาเงินตลอดเวลา จนไม่มีเวลาสนใจหรือใส่ใจกับบุตรธิดาเท่าที่ควร ปล่อยให้ใช้จ่ายตามอำเภอใจ กลายเป็นการใช้เงินเกินตัวกับสิ่งฟุ่มเฟือยต่างๆ และเมื่อเงินไม่พอใช้ ก็แสดงพฤติกรรมลัทธิพิชิตแทน ดังสรุปปัจจัยเหตุจากครอบครัวได้ดังนี้

- พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้จ่าย
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่มีเวลาสนใจดูแลใกล้ชิด ทำให้เด็กนักเรียนขาดความอบอุ่น
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่มีเวลาพักผ่อน ตรวจสอบมิให้นักเรียนใช้ทรัพย์สินมีค่าเกินตัว และไม่นำทรัพย์สินมีค่ามาโรงเรียน
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เคยสังเกตทรัพย์สินของบุตรธิดาที่เพิ่มขึ้นหรือหายไป พร้อมทั้งมิได้ดูแลค่าใช้จ่ายที่ผิดปกติ
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองมิได้อบรม สั่งสอน ปลูกฝัง เจตคติและค่านิยมที่ถูกต้อง และมีได้ชี้แนะให้เห็นถึงผลเสียที่จะตามมาหลังจากประพฤติด
- ไม่มีเวลาส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.2 สถานศึกษา ได้กล่าวแล้วว่า สถานศึกษาเป็นสถานที่นักเรียนใช้เวลาตั้งแต่เช้าจรดเย็น ทั้งศึกษาหาความรู้ด้านวิชาการ และประกอบกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น ดังนั้นสถานศึกษาอันประกอบด้วยครูอาจารย์ และผู้บริหาร ตลอดจนพนักงานภารโรง เป็นต้น เฉพาะอย่างยิ่งครูอาจารย์จึงเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับตัวนักเรียนมากที่สุด หากครูอาจารย์ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงแล้ว พฤติกรรมลัทธิพิชิตของนักเรียนก็อาจไม่เกิดขึ้นได้

- สถานศึกษาขาดการปลูกฝังและชี้แนะในเจตคติ และค่านิยมที่ถูกต้อง ให้แก่นักเรียนเท่าที่ควร
- สถานศึกษาไม่สนใจจัดกิจกรรมเสริมทักษะ และกระบวนการตัดสินใจ ในการรู้จักควบคุมตนเอง ให้รู้จักการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ
- สถานศึกษาขาดการส่งเสริม สนับสนุน ฝึกอบรม ตลอดจนบรรยาย ให้ความรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงโทษ และผลเสียที่เกิดขึ้น หลังจากการประพาศติพิศ
- สถานศึกษาขาดการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัล และประกาศเกียรติคุณ แก่นักเรียนที่ทำความดี เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี
- สถานศึกษาไม่ปลูกฝังนักเรียนในหลักการ และทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ให้นักเรียนได้เข้าใจในความสำคัญและวิธีดำเนินการตามทฤษฎี เพื่อมิให้ นักเรียนประพาศติพิศ

3.3 ตัวนักเรียนเอง พฤติกรรมการลักทรัพย์ของนักเรียน อาจจะเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ทว่าเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ควรพิจารณาถึงปัจจัยเหตุต่างๆ ที่เป็นต้นเหตุให้นักเรียนประพาศติพิศ มิใช่โทษแต่ผู้อื่นว่าเป็นต้นเหตุเพียงสถานเดียว ขณะเดียวกันนักเรียนควรที่จะกล้ารับผิดชอบในพฤติกรรมนั้น และพิจารณาถึงต้นเหตุที่ทำให้ นักเรียนประพาศติพิศอย่างแท้จริง เริ่มตั้งแต่ นักเรียนปฏิบัติกรลักทรัพย์เพราะ (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : 72)

- ปัญหาเศรษฐกิจ เงินไม่พอใช้ ขาดแคลนอุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องใช้
- นักเรียนมีปมด้อย โกรธ อิจฉา ต้องการแก้แค้น ทำลายลงโทษ แกล้งผู้อื่นที่เหนือกว่า เค้นกว่า
- แสดงความเป็นคนเก่ง กล้าหาญที่จะทำในสิ่งที่ทำทาย ตื่นเต้น สร้างปมเด่นให้แก่ตนเอง

- ลักษณะบุคลิกที่อ่อนแอ ไม่เชื่อมั่น เชาวปัญญาไม่ดี ถูกชักจูงจากผู้อื่นได้ง่าย ทำเพื่อต้องการให้ได้รับการยอมรับ และเพื่อผลประโยชน์ที่กลุ่มต้องการ
- เรียนรู้ รับรู้ ลอกเลียนจากครอบครัว มีปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี การขโมยเงิน สิ่งของ วัตถุ เป็นการทดแทนตอบสนองความต้องการทางจิตใจที่ขาดความรัก ความอบอุ่น
- เก็บความโกรธ ความก้าวร้าว ที่มีต่อพ่อแม่ หรือครูและผู้อื่น เพื่อเป็นการลงโทษแก้แค้น

3.4 สภาพสังคมแวดล้อม สืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างรวดเร็วในยุคสมัยแห่งโลกาภิวัตน์ จึงทำให้เกิดการพัฒนาสังคมให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ ทันโลก และทันเทคโนโลยีให้มากที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาสังคมโลกที่เป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งเร่งรัดการใช้นวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนา กอปรกับสังคมไทยเป็นสังคมแบบครึ่งๆ กลางๆ กล่าวคือมิใช่เป็นสังคมสมัยใหม่ที่ทันสมัยเสียทีเดียว และก็มีใช้สังคมยุคเก่าเสียทั้งหมด ทำให้คนในสังคมโดยเฉพาะเด็กนักเรียนวัยรุ่น จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมแวดล้อมให้มากขึ้น และเมื่อสถานภาพทางครอบครัวไม่อาจเอื้ออำนวยได้ เด็กจึงได้มีพฤติกรรมการลักทรัพย์เกิดขึ้น เพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นเหตุ อันได้แก่

- การโฆษณาชวนเชื่อของสินค้าใหม่ๆ ที่ก้าวล้ำทันสมัย ด้วยการใช้สื่อโฆษณาต่างๆ ในรูปแบบแปลกๆ จนเป็นยอดปรารถนาให้เป็นเหตุจูงใจให้นักเรียนสร้างพฤติกรรมการลักทรัพย์ เช่น โฆษณาโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ล่าสุด เสื้อผ้า เครื่องสำอาง รถจักรยานยนต์ รถยนต์ เป็นต้น
- นวัตกรรมใหม่ที่ทันสมัยในรูปแบบใหม่ๆ เช่น การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต การใช้โทรศัพท์มือถือถ่ายรูป เป็นต้น
- เห็นแบบอย่างจากภาพยนตร์ ทีวี ที่แพร่ภาพให้เห็นตลอดเวลา จนนักเรียนเกิดความรู้สึกคล้อยตาม อยากเด่น อยากเก่ง อย่างตัวเอกในภาพยนตร์ เป็นต้น

- ตัวอย่างการแต่งกายตามแบบแฟชั่นนิยมจากนายแบบ นางแบบ ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบทำให้อายากเลียนแบบ
- แหล่งบันเทิง ตลอดจนสถานเริงรมย์ที่มีเป็นจำนวนมากทั้งในกรุงเทพฯ และตามจังหวัดต่างๆ
- แฟชั่นนิยมอันหลากหลายจากตะวันตก ทำให้เกิดลัทธิเอาอย่างโดยมิได้ไตร่ตรองถึงความเหมาะสม

การแก้ปัญหาการลักทรัพย์ของนักเรียน

พฤติกรรมลักทรัพย์ของนักเรียนจะสามารถแก้ไขได้สัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือและร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันรับผิดชอบแก้ไขให้พฤติกรรมอันมิชอบของนักเรียนให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง เริ่มตั้งแต่การชี้แจงทำความเข้าใจให้เด็กนักเรียนกล้าที่จะเผชิญกับความเป็นจริง และกล้ารับผลจากความพลั้งพลาดนั้น เพื่อเป็นบทเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนไม่ย้อนกลับไปกระทำผิดอีก ในการนี้สถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ก็ต้องช่วยกันกำหนดกรอบนโยบายของสถานศึกษาให้นักเรียนปฏิบัติตาม เพื่อป้องกันช่องทางที่เอื้อให้นักเรียนกระทำผิด พร้อมกับกำกับ ดูแล และติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ทั้งอบรม สั่งสอน เอาใจใส่ และประพฤติดนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ส่วนทางบ้าน อาทิ พ่อแม่หรือผู้ปกครองก็ต้องให้ความใกล้ชิด และคอยสังเกต เพื่อช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กนักเรียน โดยอาศัยพื้นฐานของความรัก และความเข้าใจเป็นสำคัญ และด้วยเหตุที่มีเป้าหมายเดียวกันดังกล่าว ทั้งสถานศึกษาและครอบครัว จึงต้องใช้วิธีแก้ไขร่วมกัน ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : 72)

- ให้ความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน
- เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ
- สร้างความตระหนักให้เห็นถึงโทษหรือผลเสียที่จะตามมา

- ให้ความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะและความประพฤติที่เข้าข่ายพฤติกรรม ลักทรัพย์ พร้อมทั้งบทลงโทษตามกฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการ บทลงโทษทางอาญา และผลกระทบที่จะได้รับทางสังคม
- ดูแล เอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น
- ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อหาแนวทางในการป้องกันปัญหาพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง

ขณะเดียวกันสำหรับตัวนักเรียนเอง ก่อนปัญหาการลักทรัพย์จะเกิดขึ้น นักเรียนควรจะ ไตร่ตรอง เตือนตัวเองก่อนจะคิดหรือลงมือกระทำ ว่าผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร และเมื่อ ผิดพลาดแล้ว จะต้องกล้าเผชิญกับความจริง และหาทางออกเพื่อแก้ไขปัญหาดังนี้ (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : 75)

- เมื่อเกิดปัญหาขึ้นให้ปรึกษาครู ผู้ปกครอง หรือเพื่อนที่ไว้ใจได้
- ให้ทบทวนในสิ่งที่กระทำลงไปและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง และผู้อื่น
- ยอมรับในความผิดที่ตนได้กระทำลงไป และไม่กระทำซ้ำอีก
- ต้องไม่คบเพื่อนที่ชักจูงให้กระทำผิด
- รู้จักควบคุม ยับยั้ง จิตใจของตนเองไม่ให้กระทำผิดซ้ำอีก
- ยอมรับผลการลงโทษและถือเป็นบทเรียนที่มีคุณค่าของชีวิต

จำนวนคดีเด็กและเยาวชน ถูกจับกุมส่งสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ และเป็นคดีที่กระทำ
ผิดซ้ำ จำแนกตามฐานความผิด

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538-2547

หน่วย : คดี

ฐานความผิด	ปี พ.ศ.									
	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
รวม	2,546	2,739	3,715	5,207	5,099	6,580	5,414	5,531	4,535	4,607
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	983	1,233	1,369	1,603	1,399	1,707	1,474	1,532	1,903	2,006
ความผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย	87	97	163	211	186	227	218	304	580	738
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	64	52	101	87	78	107	103	136	164	245
ความผิดเกี่ยวกับ ความสงบสุขเสรีภาพ ชื่อเสียงและการ ปกครอง	63	29	35	28	47	83	63	88	106	117
ความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษ	1,149	1,106	1,842	3,013	3,083	4,120	3,254	3,162	1,269	1,004
ความผิดเกี่ยวกับ อาวุธและวัตถุระเบิด	84	32	172	189	73	25	107	114	161	164
ความผิดอื่นๆ	26	190	33	76	233	211	195	195	352	333

ที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน

4. ปัญหาก่อเหตุทะเลาะวิวาท

การก่อเหตุทะเลาะวิวาท “ยกพวกตีกัน” ของนักเรียน มักจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งและ
ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จนส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งสวัสดิภาพ
ของนักเรียนเอง เพราะนักเรียนบางคนมิได้เกี่ยวข้องกับทะเลาะวิวาทแต่อย่างใด ทว่ากลับรับเคราะห์

สาเหตุของปัญหาก่อเหตุทะเลาะวิวาท

ปัญหาที่นักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทกัน เป็นปัญหาที่แก้ไม่ตก กล่าวคือเป็นปัญหาที่ดำเนินมาเป็นเวลานาน โดยอาจจะทะเลาะวิวาทกันภายในโรงเรียนเดียวกันบ้างและต่างโรงเรียนหรือต่างสถานศึกษาบ้าง ด้วยเหตุผลที่ยกมาเป็นข้ออ้างในการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันนานาประการ อาทิ การแข่งขันกีฬา (กีฬาแพ้คนไม่แพ้) เกมหน้ากัน (ไม่ชอบหน้า) แย่งผู้หญิง ช่วยเพื่อน เป็นต้น ซึ่งได้มีนักวิชาการจำแนกสาเหตุของพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทว่า มีสาเหตุมาจากปัจจัยสำคัญ 5 ประการคือ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : 85-86)

4.1 ครอบครัว เนื่องจากในแต่ละครอบครัวจะมีการเลี้ยงดูแตกต่างกัน กล่าวคือบางครอบครัวเลี้ยงดูอย่างประคับประคองตลอดเวลา จนช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ บางครอบครัวเลี้ยงแบบให้ช่วยเหลือตัวเอง ตัดสินใจเอง ทำให้ไม่มีความใกล้ชิดผูกพันกับพ่อแม่ ดังนั้นหากทุกครอบครัวมีความรักความอบอุ่นให้แก่กัน พ่อแม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรอย่างใกล้ชิด และเป็นแบบอย่างของคนดีมีคุณธรรม อันเป็นรากฐานและภูมิคุ้มกันแก่บุตรหลานต่อไปในภายภาคหน้า ทำให้เด็กมีความสุข จิตใจดีงาม และไม่สร้างปัญหาให้แก่สังคม ทว่าในลักษณะเดียวกันหากพ่อแม่ไม่เข้าใจและไม่สละเวลาให้แก่บุตรหลาน ไม่มีเวลาจะอบรมสั่งสอนหรือดูแลคอยสังเกตอย่างใกล้ชิด ไม่ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงของบุตรหลานในเชิงที่ผิดปกติแล้ว ย่อมทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอ้างว้าง ว้าเหว่ หันตัวเองเข้าหาสิ่งที่ตนเองปรารถนาจะกระทำ โดยมีได้ค้ำนึ่งในความถูกต้องแต่อย่างใด ประพฤติตนด้วยการใช้ความรุนแรง อันนำไปสู่พฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาทตามลำดับ เพราะขาดความสนใจและใส่ใจจากครอบครัวเป็นปฐมเหตุ

4.2 ตัวเด็กและเยาวชน เด็กนักเรียนโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา จัดอยู่ในประเภทของกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งอยู่ระหว่างระดับกลางของเด็กและผู้ใหญ่ จึงมีพฤติกรรมแปลกๆ ที่ปรากฏอยู่บ่อยๆ ถือเป็นพฤติกรรมปกติของวัย อาทิ เกเร เกียจคร้าน คือดีด ไม่มีระเบียบ

- การเห็นค่าของตนเอง รักตนเอง ไม่ทำสิ่งใดที่ทำให้ตนเองเดือดร้อน
- การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มุ่งอนาคตที่ดี
- การมีความเมตตา เห็นใจผู้อื่น สงสารผู้อื่น
- มีวิจารณญาณ มีเหตุผล มีความสามารถในการคิดแยกแยะความถูกผิด และความชั่วดี
- มีความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ ปฏิเสธสิ่งที่ชักชวนไปในทางที่ไม่เหมาะสม
- มีความกล้าที่จะยืนหยัดเพื่อความถูกต้องดีงาม

คุณลักษณะเหล่านี้ สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้ ผ่านทางการศึกษาอบรม และการมีแบบอย่างที่ดีในครอบครัวและสังคม

4.3 กลุ่มเพื่อน การคิดเพื่อนเป็นลักษณะประจำของวัยรุ่น กล่าวคือพยายามคิดและปฏิบัติให้สอดคล้องกับกลุ่มเพื่อน เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม และหากมีกลุ่มเพื่อนที่ดีเป็นกัลยาณมิตร ชักชวนกันเอาใจใส่การเรียน การทำกิจกรรม เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ หรือช่วยเหลือสังคม ก็จะเป็นผลดี ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสคิดและดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อสนองความต้องการและความสนใจของนักเรียน ขณะเดียวกันหากกลุ่มเพื่อนมิใช่กัลยาณมิตร แต่มีลักษณะตรงข้ามเป็นปัจเจกมิตรแทน ก็จะพากันสร้างความหายนะเดือดร้อนให้แก่สังคมส่วนรวมต่อไป

4.4 การศึกษา สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนในสถานศึกษา จะถูกสังคมจับตาว่าเป็นต้นเหตุสำคัญของการเกิดปัญหาพฤติกรรมนักเรียน รวมถึงการทะเลาะวิวาทระหว่างสถานศึกษา

4.5 สภาพแวดล้อมทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคม เช่น การควบคุมสถานบันเทิงเรีงรมย์ การควบคุมการขายสิ่งเสพติด และการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ อย่างจริงจังจะเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันปัญหา การจัดช่องทางการแสดงออกทางสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมกีฬา ศิลปวัฒนธรรม การแข่งขันทางวิชาการและวิชาชีพ การให้คำปรึกษาหรือ

การแก้ไขปัญหาก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน

เนื่องจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจ ปัญหา จนส่งผลให้ผู้อื่นเสียชีวิต ทรัพย์สิน และบาดเจ็บ เป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพของนักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกคน บันทอนขวัญ กำลังใจและบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในสถานศึกษาเดียวกับและสถานศึกษาอื่นๆ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จึงต้องร่วมมือกันดูแล สอดส่องมิให้ปัญหาเหล่านี้ลุกลามรุนแรง พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไขปัญหาตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ อาทิ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : 87-89)

ครู ผู้บริหาร

- ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนให้ความรู้ด้านกฎหมาย และสร้างความตระหนักถึงโทษของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท
- จัดกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน
- สอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียนในแต่ละห้อง
- สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนสอดส่องดูแล สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และนักศึกษา และแจ้งข่าว
- จัดกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ให้นักเรียนและนักศึกษาที่ทำผิด เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- ผู้บริหารต้องมีความตระหนักในการจัดสถานการณ์ความปลอดภัยในโรงเรียน เช่น มีระบบการดูแลความปลอดภัย และดูแลภัยที่เกี่ยวข้องกับการพกพาอาวุธอย่างจริงจัง
- มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนให้น่าอยู่

- จัดกิจกรรมที่หลากหลายและให้นักเรียนมีส่วนร่วมทุกคนตามความถนัดและความสนใจ

ฯลฯ

ผู้ปกครอง

- ให้ความร่วมมือประสานการทำงานจัดโครงการอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ เช่น ด้านกฎหมาย ด้านการเลี้ยงดูบุตร
- ให้ความร่วมมือสนับสนุนร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น
- ผู้ปกครองมีส่วนร่วมพิจารณาการลงโทษให้ความร่วมมือแก้ไข
- ให้ความเวลาในการอบรมสั่งสอน สอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนและนักศึกษาอย่างใกล้ชิด
- คอยสังเกตว่านักเรียนและนักศึกษาในความปกครอง มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือมีปัญหาเรื่องเรียนหรือไม่ ถ้ามีควรพบครูที่ปรึกษา เพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างเหมาะสม

ฯลฯ

นักเรียน

- ประชาสัมพันธ์ ธารรงค์ ในการเข้าร่วมกิจกรรม
- นักเรียนและนักศึกษาดูแลเพื่อนในชั้นเรียน
- สร้างเครือข่ายนักเรียน หัวหน้าห้อง หัวหน้ากลุ่มในห้องเรียน ช่วยสอดส่องดูแล
- จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่นักเรียนและนักศึกษาทำร่วมกัน
- จัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนและนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม

ฯลฯ

เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน สามารถใช้วิธีแก้ไขดังนี้

- หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านพฤติกรรมความรุนแรงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- จัดให้มีระบบกลไกและองค์การดูแลความปลอดภัยในอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ
- มีกฎหมายควบคุมดูแลและป้องกันสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ออกมารองรับเกี่ยวกับ เว็บไซต์ลามกผิดกฎหมายหรืออาชญากรรมไซเบอร์อื่นๆ
- หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดแผนยุทธศาสตร์ หรือมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการ ป้องกันแก้ไขปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทอย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อมวลชน

จำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่ในการเสนอข่าวที่ปรากฏทางหน้าหนังสือพิมพ์ จอโทรทัศน์ มิให้สร้างความตื่นตระหนกและกังวลแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง พร้อมทั้งตรวจสอบคุมเข้มการเสนอข่าวอย่างจริงจัง ดังนี้

- มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เสนอข้อมูลหรือข่าวที่อาจก่อให้เกิดการ กระทำความรุนแรง
- ช่วยส่งเสริมสนับสนุน สร้างกระแสสังคมให้เกิดความเข้มแข็งใน สถาบันครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดีขึ้น
- การเสนอข่าวของสื่อมวลชนควรมีการติดตาม วิเคราะห์ประเด็นที่ ชัดเจนก่อนนำเสนอ เพื่อป้องกันกรณีพิพาทภาษาที่เบี่ยงเบนไปจาก ข้อเท็จจริง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดมาตรการและแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหานักเรียนและนักศึกษา มีพฤติกรรมก้าวร้าวและใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- พัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ให้ความรู้เรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพครู ให้ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูที่ดี
- ทบทวนระบบการเรียนการสอน การบูรณาการ ด้านการจัดสาระการเรียนรู้ ให้ความสอดคล้องกับการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมที่พึงงามตามประเพณีวัฒนธรรมไทยอย่างเข้มแข็ง กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สร้างเสริมระเบียบวินัย โดยผ่านกิจกรรมวิชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือวิชารักษาดินแดน ทุกระดับอย่างต่อเนื่อง
- ทบทวนกฎ ระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัย เหมาะสม โดยให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนนักศึกษา มีส่วนร่วมพิจารณา

สถิตินักเรียนทะเลาะวิวาท ปี 2547

สถิตินักเรียนทะเลาะวิวาท ปี 2547

เดือน	กำลังก่อเหตุทะเลาะ วิวาท	เตรียมก่อเหตุทะเลาะ วิวาท	รวม
มกราคม	324	215	539
กุมภาพันธ์	363	181	544
มีนาคม	77	91	168
เมษายน	8	6	14
พฤษภาคม	87	48	135
มิถุนายน	517	387	904
กรกฎาคม	516	327	843
สิงหาคม	497	455	952
กันยายน	270	244	514
ตุลาคม	28	18	46
พฤศจิกายน	200	160	360
ธันวาคม	225	168	393
รวม	3,112	2,300	5,412

สถิตินักเรียนทะเลาะวิวาท ปี 2548

สถิตินักเรียนทะเลาะวิวาท ปี 2548

เดือน	กำลังก่อเหตุทะเลาะวิวาท	เตรียมก่อเหตุทะเลาะวิวาท	รวม
มกราคม	196	152	384
กุมภาพันธ์	170	114	284
มีนาคม	21	9	30
เมษายน	7	2	9
พฤษภาคม	45	35	80
มิถุนายน	293	273	566
รวม	732	585	1,317

ข้อกฎหมายที่ควรรู้

ข้อกฎหมายในการดำเนินการกับนักเรียนและนักศึกษา ก่อเหตุทะเลาะวิวาท

1. การพกพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยเปิดเผย หรือโดยไม่มีเหตุอันควร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 อัตราโทษปรับไม่เกิน 100 บาท
2. การครอบครองหรือพกพาอาวุธร้ายแรง เช่น ปืน วัตถุระเบิด เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490
3. ทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายต่อกายหรือจิตใจมีความผิดตามประมวลกฎหมาย มาตรา 295
4. ทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสมีความผิดตามประมวลกฎหมาย มาตรา 295
5. กรณีมีผู้ถึงแก่ความตายให้ดำเนินคดีข้อหาฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมาย มาตรา 288 หรือทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตายตามมาตรา 290 แล้วแต่พฤติการณ์แห่งกรณี
6. กรณีผู้ที่ไม่ได้ลงมือ แต่ร่วมในการข่มขู่ต่อผู้ ให้ดำเนินคดีในข้อหาข่มขู่ต่อผู้ระหว่างบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป
 - 1) กรณีมีผู้ถึงแก่ความตายในการข่มขู่ นั้น ดำเนินคดีประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 294
 - 2) กรณีมีผู้ได้รับอันตรายสาหัส ดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 299
7. กรณีมีการรวมกลุ่มก่อความวุ่นวาย แม้ยังไม่ได้ลงมือทำร้ายผู้ใด ให้ดำเนินคดีข้อหาฆ่าผู้ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเจ็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ตามมาตรา 215

กฎหมายที่วัยรุ่นควรรู้

1. การทำร้ายร่างกาย กฎหมายอาญาได้กำหนดให้ผู้ที่ทำร้ายร่างกายผู้อื่นต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนด หากการทำร้ายร่างกายนั้นไม่ถึงกับทำให้เกิดอันตรายแก่กายมากนัก เช่น ถูกเล็บข่วนจนเป็นแผลยาว 1 ซม. ผู้ที่กระทำต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผลจากการถูกทำร้ายรุนแรงขึ้น ขึ้นริมฝีปากแตก

2. การชดเชยต่อผู้ (การยกพวกตีกัน) การชดเชยต่อผู้หรือการยกพวกตีกันนั้น หมายถึง การต่อสู้กันตั้งแต่สามคนขึ้นไปและการต่อสู้หนึ่งทำให้ผู้ต่อสู้คนใดคนหนึ่งถูกทำร้ายจนเป็นอันตรายสาหัส ผู้ที่เข้าร่วมต่อสู้ทุกคนจะมีความผิดแม้ว่าตนเองจะไม่ได้ทำร้ายคนที่ได้รับอันตรายสาหัสเลย โดยจะต้องถูกระวางโทษไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

3. การฆ่าคนตาย การทำร้ายร่างกายผู้อื่นและการชดเชยหรือต่อสู้หรือยกพวกตีกัน ในหลายครั้งเป็นเหตุให้ผู้ที่ถูกทำร้ายถึงแก่ความตาย ซึ่งอาจจะไม่ได้เสียชีวิตในทันทีทันใดนั้น แต่ไปเสียชีวิตที่โรงพยาบาลหรือที่บ้าน สิ่งเหล่านี้ไม่ทำให้ผู้ที่ทำร้ายผู้อื่นหรือผู้ร่วมชดเชยต่อผู้พ้นจากความผิดต้องรับโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกไว้ก่อน ผู้กระทำ จะต้องถูกระวางโทษประหารชีวิต

4. ความผิดต่อเสรีภาพ เป็นการกระทำความผิดโดยการข่มขู่หรือใช้กำลังทำร้าย จนผู้ถูกข่มขู่ขอมตามที่ผู้ข่มขู่ต้องการ เช่น กรณีที่นักเรียนโรงเรียนคู่อริบังคับให้อีกฝ่าย หนึ่งยอมถอดเข็มขัดหรือเสื้อของสถาบัน หรือการรับน้องที่รุ่นพี่บังคับให้น้องต้องกระทำ อย่างใดอย่างหนึ่งโดยที่รุ่นน้องไม่ยอมแต่ต้องทำเพราะกลัวจะถูกทำร้าย เป็นต้น สำหรับผู้ที่ กระทำผิดต่อเสรีภาพนี้จะต้องถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้กระทำผิดได้กระทำโดยมีอาวุธหรือร่วมกันทำผิดตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป จะต้องถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5. ปัญหาแสดงพฤติกรรมทางชู้สาว

ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพสังคมปัจจุบัน ทำให้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กระทั่งเยาวชนเหล่านั้นไม่สามารถประพฤติ

สาเหตุของการประพฤตินทางผู้สาว

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน สามารถจำแนกออกเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้ 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : 97-103)

5.1 ตัวนักเรียนเอง เนื่องจากตัวนักเรียนเองต้องการสิ่งทดแทนจากสิ่งที่ขาดหายไป เช่น ความรัก ความอบอุ่นจากคนรอบข้าง คล้อยตามสิ่งยั่วยุด้วยความสมัครใจ คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางผู้สาว การเลียนแบบเพื่อน และมีความอยากรู้อยากลองตามพัฒนาการด้านร่างกายของวัย

5.2 ครอบครัว สภาพครอบครัวในยุคแห่งการแข่งขันในภาวะเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย ขาดความรัก ความอบอุ่น และการเอาใจใส่อย่างจริงจังของบุคคลในครอบครัว สภาพครอบครัวแตกแยก อยู่ในครอบครัวที่แออัด บุคคลในครอบครัวแสดงพฤติกรรมให้เห็น

5.3 โรงเรียนหรือสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้การดูแลเอาใจใส่ไม่ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ไม่มีกิจกรรมที่สนองต่อความต้องการของนักเรียนและนักศึกษา และมีสถานที่ที่เป็นมุมอับหรือสถานที่ลับตา

5.4 สังคมและสิ่งแวดล้อม อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด มีสิ่งยั่วยุจากสื่อลามกอนาจารที่แพร่ระบาดอยู่ในปัจจุบัน อยู่ใกล้ชุมชนที่มีพฤติกรรมทางผู้สาวอย่างเปิดเผย อยู่ใกล้สถานเริงรมย์

5.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา เจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแล ป้องกัน และแก้ไขความประพฤตินักเรียนนักศึกษามีไม่เพียงพอ

การแก้ไขการแสดงพฤติกรรมทางชู้สาวของนักเรียน

การแสดงพฤติกรรมทางชู้สาวของนักเรียน เป็นการประพฤติดนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 4 ที่กำหนดว่า เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดหมายความว่า เด็กที่ประพฤติดนไม่สมควร เด็กที่ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย

สำหรับการแก้ปัญหาพฤติกรรมทางชู้สาวของนักเรียนให้หมดไปนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือระหว่างครูอาจารย์ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และสถานศึกษา ด้วยการสอดส่องและสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อระมัดระวังมิให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมส่อไปในทางชู้สาวในวัยเรียน ทั้งครูอาจารย์และผู้ปกครองจึงต้องพยายามหาวิธีการป้องกัน และแก้ไขมิให้เด็กนักเรียนแสดงพฤติกรรมทางชู้สาว โดยอาศัยวิธีการแก้ไข 3 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการดำเนินการป้องกัน แก้ไข ส่งเสริมและสนับสนุน และด้านการกำกับดูแล และประเมินผล ด้วยการใช้วิธีปฏิบัติที่ดีเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนตัวนักเรียนเอง ดังรายละเอียดวิธีกำหนดแนวทางแก้ไขต่อไปนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าผู้เกี่ยวข้องกับเด็กคนอื่นๆ เพราะเด็กใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่ในสถานศึกษา การกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เด็กนักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รู้ว่าอะไรควรทำหรือไม่ควร ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดทำแผนนโยบาย กฎระเบียบ ข้อห้าม ตลอดจนข้อพึงปฏิบัติโดยหลักการดังนี้

- การบริหารจัดการ

- กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ นิเทศ สร้างความเข้าใจให้แก่ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและนักศึกษา อย่างชัดเจนในเรื่องของเพศศึกษา และบทบาททางเพศ
- จัดทำคู่มือครู ผู้ปกครอง นักเรียนและนักศึกษา ให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของสถานศึกษา

- จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้มีบรรยากาศของการเรียนรู้แบบ
กัลยาณมิตร
- **การป้องกัน แก้ไข ส่งเสริม และสนับสนุน**
 - กำหนดให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบในการดำเนินงานเฉพาะ
 - กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
 - กำหนดจุดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ
 - จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อป้องกันและ
แก้ไขปัญหาการแสดงพฤติกรรมทางซู้สาว
 - ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานและงบประมาณ
- **กำกับ ดูแล และประเมินผล**
 - กำกับ ดูแลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่กำหนด
 - มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการ
 - มีการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
 - มีการประเมินผลการดำเนินงาน สรุปและให้ข้อเสนอแนะในการ
ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
 - รวบรวมเป็นข้อมูลสารสนเทศ
 - รายงานให้ครูและผู้ปกครองทราบ

ครูอาจารย์

ดังได้กล่าวในเบื้องต้นแล้วว่า ครูและพ่อแม่หรือผู้ปกครอง จะต้องร่วมมือกันคอย
สอดส่องและสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อช่วยป้องกันการแสดงพฤติกรรม
ทางซู้สาวของนักเรียน เพราะครูอาจารย์จะเป็นบุคคลที่เด็กนักเรียนไว้วางใจและเชื่อฟัง ครู
อาจารย์จึงสามารถที่จะช่วยป้องกันพฤติกรรมทางซู้สาวให้แก่เด็กนักเรียนได้ ด้วยวิธีปฏิบัติดังนี้

- **การบริหารจัดการ**
 - ศึกษาและทำความเข้าใจแนวนโยบาย บทบาทหน้าที่ในการดูแล
นักเรียนของสถานศึกษา
 - มีข้อมูลของนักเรียน รู้จักนักเรียนในความดูแลเป็นอย่างดี

- ใช้กระบวนการทางจิตวิทยาแนะแนว บูรณาการในการจัดการเรียนรู้ และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- **การป้องกัน แก้ไข ส่งเสริม และสนับสนุน**
 - จัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข และการรู้จักนักเรียน เช่น กิจกรรม Homeroom กิจกรรมแนะแนว เป็นต้น
 - สำรวจการมาเรียนและการขาดเรียน หรือความประพฤติที่ผิดปกติของนักเรียน
 - ติดตาม วิเคราะห์ และหาสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมทางชู้สาว
 - ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในรูปแบบ คณะกรรมการอย่างเป็นระบบ
 - เมื่อพบนักเรียนแสดงพฤติกรรมทางชู้สาวให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้องทราบทันที
- **ติดตาม ประเมินผล**
 - ติดตามนักเรียนที่มีการแสดงพฤติกรรมทางชู้สาว
 - จัดกิจกรรมและประเมินผลการจัดกิจกรรม เพื่อลดการแสดงพฤติกรรมทางชู้สาว
 - ประเมินผลการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะ

ผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่หรือบุคคลอื่นที่รับนักเรียนไว้ในความดูแลปกครองจึงเป็นคนสำคัญในชีวิตเด็กนักเรียนที่มีอิทธิพลในการหล่อหลอมเลี้ยงดู และขัดเกลาให้เขาเหล่านั้นเป็นเด็กดีมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพและวัย โดยใช้หลักปฏิบัติดังนี้

- **สอดส่องพฤติกรรม**
 - ส่งเด็กในความปกครอง เข้ารับฟังการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาภาคบังคับ จัดแบ่งเวลาเป็นที่ปรึกษาให้กับบุตรหลาน
 - วางแนวทางและกำหนดระเบียบของบ้านที่สามารถปฏิบัติและยอมรับได้

- ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามความถนัด ความสนใจ สามารถค้นพบตนเอง และพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
- การป้องกันและแก้ไขให้การส่งเสริมพฤติกรรมที่ถูกที่ควร
 - กำหนดบทบาทหน้าที่และภาระความรับผิดชอบที่บ้านให้แก่เด็กเรียนในความปกครอง
 - ปลูกกระเลียงคุณ อบรม สั่งสอน และพัฒนานักเรียนในความปกครอง ให้เป็นคนดี จัดหาและให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิต
 - ไม่ยินยอมให้นักเรียนประพฤติตนไม่เหมาะสม หรือน่าจะทำให้มีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด
 - ไม่ทำร้ายหรือลงโทษนักเรียนในความปกครองด้วยวิธีการรุนแรง ส่งผลกระทบต่อให้เกิดอันตรายทั้งทางร่างกาย จิตใจ และพัฒนาการของนักเรียน
 - ประสานงานกับสถานศึกษาเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาโดยทันทีที่พบว่าเกิดปัญหากับนักเรียนในความปกครอง
 - ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนในความปกครอง
- การดูแล ติดตาม ดูแล
 - มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแก้ปัญหานักเรียนในความปกครองร่วมกับสถานศึกษา
 - หมั่นสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในความปกครอง หากเปลี่ยนแปลงไป ควรค้นหาสาเหตุให้พบโดยเร็วและหาทางแก้ไขโดยด่วน
 - ติดตามผลการเรียน ความประพฤติ และพัฒนาการของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด

นักเรียน

เด็กนักเรียนแต่ละคนย่อมมีความคิดอ่านเป็นของตัวเอง ทว่าการที่จะแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นความผิดชอบชั่วดี จำเป็นต้องอาศัยการปลูกฝังจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่นักเรียนทุกคนพึงตระหนักให้มากที่สุดคือ คำนี้ถึงหน้าที่ที่ตนพึงจะปฏิบัติอันได้แก่ การเรียน ตั้งใจเรียน ไม่หวั่นไหวกับสิ่งเร้าภายนอกอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาได้ ขณะเดียวกันนักเรียนก็ควรต้องศึกษา ทำความเข้าใจ และปฏิบัติให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ตามคู่มือนักเรียนของสถานศึกษา ทั้งนี้มีหลักปฏิบัติต่างๆ ต่อไปนี้

- ไปโรงเรียนให้ทันเวลาตามที่โรงเรียนกำหนด
- เข้าเรียนทุกวิชา
- ประพฤติและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู
- ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า และช่วยเหลือผู้ปกครอง
- ไม่ออกจากบ้านโดยไม่มีผู้ปกครองดูแลยามวิกาล
- ไม่ประพฤติปฏิบัติงานที่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมือง
- เป็นผู้นำและจัดเครือข่ายในการเฝ้าระวังและดูแลเพื่อนนักเรียน ไม่ให้ประพฤติผิดด้วยการแสดงพฤติกรรมทางชู้สาว

แม้กระนั้นก็ดี การแก้ปัญหาการแสดงพฤติกรรมทางชู้สาวของนักเรียน จะสัมฤทธิ์ผลได้มากน้อยเพียงใดนั้น จำเป็นต้องอาศัยพลังความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจังจากบุคคลทุกฝ่าย อันได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และตัวนักเรียนเอง โดยแต่ละฝ่ายจะต้องตระหนักและยึดในบทบาทและหน้าที่ของตนเองเป็นหลัก ประกอบกับแนวทางการดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแสดงพฤติกรรมทางชู้สาว ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และนักเรียน ซึ่งจะต้องร่วมมือกันให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถร่วมกันพัฒนาชาติบ้านเมืองให้บรรลุสู่ความเป็นเลิศในสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อสำคัญไม่กระทำความผิดกฎหมายแต่อย่างใด ดังเช่นตัวอย่างประมวลกฎหมายอาญาต่อไปนี้

ประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ความผิดทางเพศเป็นความผิดอีกลักษณะหนึ่งที่พบมากในวัยรุ่น ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและฮอร์โมนที่เพิ่มขึ้นในวัยเจริญพันธุ์ ทำให้วัยรุ่นส่วนใหญ่เกิดความต้องการทางเพศ ความอยากรู้ อยากลองที่เพิ่มมากขึ้นนี้ เป็นสาเหตุที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน หลายคนหาทางออกเพื่อช่วยตัวเองในการบำบัดความต้องการทางเพศ หลายคนเริ่มรู้จักวิธีการหาทางออก แต่บางคนหาทางออกด้วยวิธีการที่ผิด โดยการไปหลอกผู้หญิงมาข่มขืน รวมกลุ่มกันไปหลอครุ่นผู้หญิงมาข่มขืน เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงสวัสดิภาพของการใช้ชีวิตของสาววัยรุ่นที่มีแต่อันตรายรอบด้าน และการลงโทษผู้กระทำความผิดซึ่งมีโทษที่หนักกว่าการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่นหลายเท่าตัว ลักษณะของความผิดทางเพศ มีดังนี้

1. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา

มาตรา 276 ตามประมวลกฎหมายอาญา กล่าวไว้ว่า “ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภริยาของตน โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท” และหากการกระทำความผิดดังกล่าวมีการใช้อาวุธบังคับ ข่มขู่ด้วยความผิดจะรุนแรงและการลงโทษก็จะรุนแรงเพิ่มมากขึ้นด้วย

ความผิดฐานกระทำชำเราเด็กหญิง

มาตรา 277 ผู้ใดกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ซึ่งมีใช้ภรรยาของตน โดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น ได้กระทำโดยร่วมกระทำ ความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการ โทรมเด็กหญิง และเด็กหญิงนั้นไม่ยินยอม หรือได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุ ระเบิด หรือใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

2. ความผิดฐานกระทำอนาจาร

มาตรา 278 ตามประมวลกฎหมายอาญากล่าวว่า “ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุ
กว่าสิบห้าปีโดยขู่เชิญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดย
บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้บุคคลนั้น
เข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับ
ไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1. การกระทำอนาจาร หมายถึง การกระทำที่ไม่สมควรในทางเพศต่อ
ร่างกายของบุคคลอื่น โดยมุ่งหมายในเชิงประเวณี หรือความใคร่
รวมทั้งการกระทำให้อับอายขายหน้าในทางเพศ ด้วยการกระทำ
ดังกล่าวนั้นต้องเป็นการกระทำต่อเนื้อตัว ร่างกายของบุคคลโดยตรง
เช่น กอด ปล้ำ หรือสัมผัสจับต้องอวัยวะ
2. กฎหมาย ใช้คำว่า “บุคคล” ซึ่งในการนี้จะเป็นชายหรือหญิงก็ได้
ดังนั้นการกระทำความผิดมาตรานี้อาจเกิดขึ้น โดยชายกระทำต่อหญิง
หรือหญิงกระทำต่อชาย หรือชายกระทำต่อชาย หรือหญิงกระทำต่อ
หญิงก็ได้

ความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปี

มาตรา 279 ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอม
หรือไม่ก็ตาม ระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

การกระทำโดยขู่เชิญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย
โดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้เด็กนั้น
เข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี หรือปรับ
ไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ